

MAGYAR BANYÁSZLAP

THE HUNGARIAN MINERS' JOURNAL HAS MORE SUBSCRIBERS THAN ANY OTHER THREE HUNGARIAN WEEKLIES IN THE UNITED STATES

Hungarian Miners' Journal

THE HUNGARIAN MINERS JOURNAL VISITS MORE THAN ELEVEN HUNDRED MINING CAMPS AND MORE THAN FOURTEEN THOUSAND HOMES

VOLUME XXIV. EVFOLYAM

DETROIT, MICHIGAN

1936 NOVEMBER 26.

NO. 48. SZÁM

ALKUDOZIK GREENEL A U. M. W.

Nem vágják ki a UMWA-ból az AFL elnökét. - De figyelmeztették, hogy jól viselje magát és a következő lépés lesz a kizárás. - Az International Board ellene szegült ez esetben Lewisnak. - Ha nem lesz béke, akkor Greent négy héten belül kizárják

A United Mine Workers International Boardja nem mer a végzetes lépést megtenni, nem zárta ki William Greent, volt alelnökét és az AFL jelenlegi elnökét a szervezetből.

De megintette, hogy "viselje jól magát," mert különben cselekedeteinek következményeit el kell viselnie és ez a "következmények" kellemesek nem lesznek.

A Board mult heti gyűlése titkos volt.

De a folyosókon álldogáló újságírók hangos szóváltásokat hallottak a zárt ajtókon keresztül és megállapították, hogy ebben az esetben John L. Lewis sem volt száz százalékosan ura a helyzetnek.

Mert a bosszualló bányászár azt követelte, hogy Greent azonnal kizárják.

Négy vádpontot adott elő Lewis Green ellen.

Az első pont az volt, hogy Green "összeesküvésben vett részt, amelynek célja és eredménye az volt, hogy a UMWA fel lett az AFL tagságában függesztve.

A második vádpont az volt, hogy Green nem tartja magát azokhoz az utasításokhoz, amelyeket a UMWA utolsó konvenciója előírt a tagság számára. (Green mint a UMWA tagja tartozik magát alávetni a UMWA szabályainak és a konvenció döntéseinek.)

A harmadik vádpont, hogy Green továbbra is azokkal társalog és áll összeköttetésben, akik kimondott "ellenségei" a United Mine Workersnak, dacára annak, hogy ezek az "ellenségek" a szervezetet már az AFL-ből is kizárták.

A negyedik vád az, hogy félremagyarázza és hazugul magyarázza a UMWA szándékait, céljait és a UMWA megválasztott vezéreinek a szándékait és céljait.

A tárgyaláson Green természetesen nem jelent meg, hiszen előre tudták, hogy az lehetetlen lesz a számára, s csupán egy levelet írt a Boardhoz, amelyben az ellene emelt vádakát kerekén tagadta.

A tárgyalás eredményeképpen a következő határozatot hozták:

"Ha elég ideig tartó megfontolás után elhatározza, hogy távol tartja magát a jelenlegi kollégáitól és nem fogja a UMWA-t üldözni, akkor megmaradhat a szervezetben és ott tekintettel lesznek a rangjára és állására."

"Ha azonban azt határozza, hogy továbbra is ellene szegül a United Mine Workers céljainak, akkor a teljes következményeit fogja ezeknek az illojális cselekedeteknek viselni."

Más szavakkal, ha béke lesz a két frakció közt, akkor minden meg lesz kölcsönösen bocsájtvva, ha azonban nem lesz béke a CIO és az AFL közt, akkor Greent a bányászok szervezetéből néhány héten belül — mikor Lewisnak tetszik — kizárják.

Nem sokat jelent, hogy ezuttal Lewis a célját nem érte el egészen, mert ha ragaszkodott volna a kívánságához, megszavazták volna a Green kizárását azonnal.

Közismert tény, hogy a board tagokat Lewis kontrollálja, hogy azokat kivághatja a jól fizető és előkelő dzsánokból, mert a szervezetet Lewis korlátlanul uralja. Hogy nem tettek eleget a kívánságának, az csak azt jelenti, hogy ahhoz nem ragaszkodott ezuttal elég erősen.

TENNESSEEBEN SZTRÁJKRÓL BESZÉLNEK

Tennessee bányászai fel akarják venni a harcot a kisebb scab bányák ellen

Tennesseeben a bányászok általános sztrájkra gondolnak és arról beszélnek.

Az államban a nagyobb bányákban amugy is alacsony béreket fizetnek, hála a "differential"-nek, amit a UMWA a bányászok torkán lehajszolt.

Most azonban egymás nyakára nyíltak a kis bányák, amelyek Chattanooga és Knoxville, meg a kisebb városokat szénrel ellátják, s azokban egyáltalán nincsenek szervezve.

Ezekben a bányákban az emberek két, sőt másfél dollárért is kénytelenek naponta dolgozni, úgy hogy ezek a bányák a rendesebb társaságoktól a téli piacot elszedik.

Most a bányászok arra gondolnak, hogy a munkát abba hagyják az egész államban, és minden kis bányánál megjelennek picketelés céljából.

Mint hogy Tennessee minerej puskák nélkül nem járnak, ilyen tömeg-picketelés vére boríthatja a tennesseei szénmezőket, ha annak útját nem állják.

A terület tisztviselői — akik jó fizetést kapnak a UMWA-tól — a tervezett sztrájkot természetesen ellenzik.

FÜTIK A KEMENCÉKET

A Lemont Coal & Coke Co. minden kemencét befűttet, amit üzembe lehet helyezni

UNIONTOWN, PA. — Több-ször hirt adtunk már róla, hogy erős kokszihiány van az országban és hetekkel előbb jeleztük, hogy reperálják azokat a kemencéket, amelyekben a mult héten még hajléktalanok tanyáztak.

Most a Lemont Coal and Coke Company jelenti, hogy a héten ismét ötvenöt kemencét vettek üzembe, amelyek közül 30 a Lemont No. 2 bányánál, huszonöt a Continental No. 1 bányánál van.

A társaság azt jelenti továbbá, hogy még ezzel nem fejezték be a kokszegetés fejlesztését, hanem további kemencék reperálása van folyamatban, hogy még legalább ötven-hatvan kemencét fűthessenek be újév előtt.

Állítólag el vannak látva rendeléssel bőven az egész szénzónra és arra is gondolnak, hogy teljesen új kemencéket csináltassanak a közeljövőben.

Csak az a baj, hogy a kireperált kemencék modernizálva vannak és nem kell mellőlük annyi ember sem, mint amennyit a multban alkalmaztak a kokszegetés mellett.

EMELKEDŐ TERMELÉS

Somersetben emelkedik a termelés

Somersetben, közép Pennsylvánia pioneer szénmezőjén a termelés állandóan emelkedik. Szeptemberben 19 százalékkal több szenet termeltek, mint az előző hónapban.

Októberben már 22 százalékkal több volt a megye bányáinak a termelése, mint az előző hónapban.

Csak a megye déli részében nem képesek a bányák lábra állni. Ezek a kis bányák valamikor átlag havi kétszáz ezer tonna szenet adtak a piacra, ma azonban az évi termelésük sem sokkal haladja meg ezt a mennyiséget.

BÁNYA-SZERENCSETLENSÉG

DUPONT, PA. — John Rossi meghalt, unokatestvére Nick Rossi súlyos sérülésekkel fekszik a kórházban, mert a "bodyban" dolgozó emberek lövése idő előtt berobbant.

Érdekes, hogy a két embert hasonló szerencsétlenség érte két hónappal előbb a Pittston bányában.

SZÉNUZSORA

PHOENIXVILLE, PA. — Elmer T. Shadel shamokini szénkereskedőt ötven dollár pénzbüntetésre ítélték, mert lopott a mázsán és vevőit mind meglopta.

AZ ISTEN BARÁTJA

John L. Lewis testvérének finom dzsábjá van West Virginában

Azt szokták mondani, hogy akinek Jézus Krisztus a komája, az Atya-Isten a sógora, az biztosan bejut a mennyországba.

Rush Holt, West Virginia állam senatora kimutatta és nyilvánosságra hozta, hogy Raymond Lewis, John L. Lewisnak a testvére a WPA pay-rollján kétszáz dollárt huzavonta West Virginia állam-ban.

Erdekesebbé teszi ezt a kispanamát, hogy Raymond Lewis nem is west virginiai, hanem michigani lakos.

Rush D. Holt senator és John L. Lewis tudvalevőleg halálos ellenségek, azért kaparta ki a senator, hogy Lewis miféle kedvezményeket képes biztosítani a családjának.

Összintén szólva, mi meg vagyunk lepve ettől a szerénységtől, mert a Lewis familia minden tagja zsirosabb állásokban szokott dúsalkni, mióta a fekete cár a bányászokat uralja.

A WILDWOODI HALÁLBÁNYA

Öt héten belül két halálos szerencsétlenség történt a Butler Consolidated Coal Co. bányájában.

Öt hete Jack Elliott skót származású 45 éves bajtársra szakadt a kő, miközben shot-fire er munkáját végezte. Négy árva maradt utána.

A mult héten Edward Cole loading-machine operator-ra szakadt egy suknyi szén és olyan súlyos koponyaszúrást szenvedett, hogy eszméletét nem nyerte vissza és pár óra alatt kiszünetelt a kórházban. Cole 43 éves özvegy ember volt, hét gyermeket hagyott hátra, akik iránt általános nagy részvételt van a telep lakossága.

NEM KELL EMBER BORDERLANDON

Tévesen jelent meg a hirdetés a lapunkban, hogy Borderlandon az új bányához új embereket vesznek fel, ne menjen hát senki oda munka után. Mert vesznek ugyan fel embereket, de csak azokat, akik ott vannak munka nélkül, vagyis a társaság régi embereit. Újév után talán már vesznek fel másokat is és akkor azt közzéni fogjuk lapunkban.

MEGÉGETT

BÁNYÁSZ CSALÁD

Egy bányász-család öt tagja borzalmas tűzhalált szenvedett

Gubanic János, Irwin, Pa. melletti Hahntown telepén lévő háza a mult hét egyik hideg éjszakáján kigyulladt és mire a tüzet eloltották, a szerencsétlen család öt tagját vesztette.

A ház két emeletes volt és a tűz alul ütött ki, úgy hogy a menekülést az emeleten alvó gyermekek elől elvágta.

A szülők alul feküdtek, s mire felébredtek, már a füst olyan nagy volt, hogy Gubanic ájultan hozta ki a feleségét a házból.

Mire a szomszédok, s különösen Gubanicnak a szomszédában lakó veje megjelentek, lehetetlen volt a bentégett családtagok mentésére gondolni.

Meghaltak a tűzben John Gubanic, 21 éves, Helen, 14 éves, Mihály, 11 éves, Teréz 6 éves és Pál 4 éves gyermekek.

A család két gyermeke által menekült meg, hogy egy házi mulatságon voltak és csak akkor érték haza, mikor az épület elhamvadt.

A szerencsétlen anyát az örüléshez közel álló idegletöréssel ápolják, az apa maga súlyos égési sebeket szenvedett, miközben feleségét kivonszolta a lakásból.

BÁNYÁSZOK HALÁLA

A szénpor robbanás négy embert megölt egy arkansasi bányában

A waldroni, Ark. Bates bányában súlyos szerencsétlenség történt a mult héten. Szénvágás közben a szénpor felrobbant és négy bányászt azonnal megölt a robbanás, míg az ötödiket súlyos sérülésekkel vitték ki a bányából.

A déli államok bányáiban a biztonsági intézkedéseket erősen elhanyagolják és például Arkansasban a bányákat sem öntözi, sem kóporozni nem tartozik a társaság.

Az állam halálbányáiban a bányászok átlag három dolláros keresetért dolgoznak.

Most a UMWA azt követeli, hogy a Bureau of Mines utján biztonsági intézkedéseket szövetségi ellenőrzés alá helyezték.

SZÉNLOPÁS

George Olik tíz napi börtönt kapott, mert a Lehigh Valley Coal Co. szénéből lopott, hogy a családjának meleg lakásról gondoskodjék.

MEGHALT A KEMÉNSZÉN UMPIRE

James A. Gorman, a keményszéneselek umpire-ja meghalt váratlanul Floridában. - A bányászok jó barátjukat vesztették el ebben az értékes emberben

A keményszén bányászok ösztönte részvétellel és a személyes veszteség érzésével vették hírért, hogy Gorman umpire meghalt a mult héten.

A népszerű döntőbíró szinte pótolhatatlan lesz egyelőre az iparban, mert nincs ember jelenleg, aki annyira bírja a bányabárók, mint a munkások egyöntetű bizalmát.

Gorman minden kérés nélkül mindig megmondta, hogy ő a bányászok pártján van, de a szerződéseket "fair" módon interpretálta mindig és az igazságtól a bányászok javára sem akart eltérni. Igazságossága azonban annyira megnyerte a bányatulajdonosok tiszteletét, hogy képes esetekben meghajoltak olyankor is, ha Gorman külön engedékenységére kérte őket a béke kedvéért.

Különösen nagy szerepet játszott és sokat dolgozott önzetlenül, mikor pár évre a keményszéneselek ketté voltak szakadva, és mikor nemcsak a bányászok és a bányabárók, hanem a szemben álló bányász-csoportok közt is állandóan a békét kereste.

Természetes, hogy igazságos lévén, nem volt mindenki a barátja és fanatikus emberek több ízben meg is támadták.

Legutóbb, mikor Maloneyt és még néhány áldozatot az elmúlt nagypénteken bombákkal támadták meg, Gormannak is küldtek egy bombát a postán, de mire megkapta volna, az első robbanás megtörtént és a postán gyanúsak lettek minden hasonló csomagra. Így a Gormanét nem kézbesítették ki, hanem ártalmatlanná tették már a postán.

Gormant annak idején még Theodore Roosevelt a békéltető bizottságba nevezte a "nagy keményszén sztrájk" idején és hasonló szerepeket töltött be mindig azóta.

SZERVEZTÉK ISMÉT A KIS BÁNYÁKAT

Johnstown vidék kis bányabárai újra szervezkedtek s újra szerződnek a UMW-al

Somersetben ismét életre hívták a kisbányabáróknak az egyesületét, amelynek tavaly a tél végére sikerült békét és a szervezettel való együttműködést kényszeríteni a vidékre.

Ebben az évben a kis bányák tulajdonosai szabad kalózok módjára, szervezet nélkül dolgoztak, s mivel szerződéseik külön-külön a junival nem voltak, háromszáz scab bányá dolgoztatott a vidéken.

Az idén is újra kezdődtek a sztrájkok, a picketelések és úgy nézett ki, hogy a telet megint háborúságban fogják a környéken áthuzni.

Most végre a kis bányák legértelmesebb tulajdonosai a bányabárók egyesületét újra megalakították, és minthogy azonnal szerződtek a szervezettel, most ezek a szerződés alapján dolgoznak.

Van azonban még vagy kétszázhetvenöt kis bányá, amelyek természetesen egyelőre nem tartoznak a szervezethez és az egyesülethez, s amelyek továbbra is scab rendszer alapján vannak üzemben.

Most a kisbányabárók egyesülete a szervezettel együtt működve fogja ezeket a tulaj-

HALÁL A KOPPERS BÁNYÁBAN

A Koppers féle Powellton, W. Va. bányában súlyos szerencsétlenség volt a mult szerdán.

Harminc bányász jött ki a "man-trip"-en, mikor egy kanyarnál a motor és a kocsi egy része lefordult és a mélyébe zuhant.

Egy bányász — Joseph Harold Hudnall — azonnal meghalt, tíz bajtársunkat súlyos sérülésekkel vitték a kórházba.

A társaság megígérte, hogy majd "vizsgálatot indítanak" a szerencsétlenség ügyében.

BÁNYÁSZÉLET

BARNESBORO. — Andrew Getsy, fiatal, 21 éves bányászlegényre rászakadt a kő a Peale Coal Company bányában és eltört lábbal húzták ki a kő alól és vitték a kórházba.

Frank Sroko negyvenhárom éves barnesboroi bányász a Kezen sérült meg a Barnes Coal Co. 12-es bányájában és szintén a kórházba vitték, hogy sebeit bekössék. Mindkét megsérült bányász állapota súlyos, de egyiké sem veszélyes.

donosokat belépésre kérni és amelyik a csatlakozást megtagadja, azt a UMWA erélyesen picketelni fogja a következő hetekben.

Az új egyesületnek az alapszabályaiba foglalták, hogy annak egyik főcélja a bányászok szervezetével szerződéses viszonyt tartani fenn, mert csak így biztosíthatja a tisztességes árakat és a rendes megélhetést ezeknek a farmer bányáknak.

Biztonság Öregségünkre

A Washingtonban székelő Social Security Board mai értesítése kiemeli a fontosságát, hogy minden amerikai munkás — legyen az nő vagy férfi, polgár vagy idegen — tisztában legyen azon javakkal, amelyeket a Social Security törvény öregségükre biztosít. Annál is inkább fontos ez, mert november 24-től fogva minden munkás, akár gyárban, irodában, üzletben, műhelyben, bányában vagy malomban dolgozik is, egy biztosítási űrlapot fog kapni, amit kitöltve, legkésőbb december hó 5-én kell benyújtania, hogy ily módon aggkori nyugdíjreszesedésre kiszámításában a kormány segítségére legyen és a nyugdíj alapból megillető módon részesedhessék.

Az űrlap beszerzését és annak visszaszármaztatására vonatkozó részleteket, a közeljövőben ismertetni fogjuk lapunk hasábjain. Addig is a Társadalombiztosító Tanács rövid magyarázatával szolgálunk, hogy olvasóink, munkásnők és férfiak közelebből megismerjék a Társadalombiztosítási Törvénynek az aggkori nyugdíj alapra vonatkozó rendelkezéseit.

Az életbeléptetett törvény lehetővé teszi, hogy mintegy 26 millió ember, akik ebben az országban dolgoznak, öregségükre — amikor további munkára képtelenek — eltarthassák magukat. Ezt a törvényt, aminek egyéb társadalombiztosítási rendelkezései is vannak — s amelyet a Kongresszus tavaly emelt törvényerőre — Társadalombiztosítási Törvénynek nevezik.

E törvény értelmében minden 65-ik életévét betöltött (és néhány más egyszerű követelménynek eleget tevő) munkásnőnek vagy férfinak az Egyesült Államok kormánya minden hónapban egy check-et fog küldeni és ily módon fenn tartásukról gondoskodni fog. Ez a törvény minden munkásra vonatkozik, tekintet nélkül arra, hogy az illető polgár-e vagy sem.

MIT JELENT EZ AZ ÖN ESETÉBEN

Ez annyit jelent, hogy ha Ön valamely gyárban, műhelyben, bányában, malomban, üzletben, irodában vagy úgyszólván bármily másféle kereskedelmi vagy ipari téren dolgozik, öreg korára a nyugdíj alapból részesedni fog. Másszóval, amint Ön betöltötte 65-ik életévét, vagy azon túl, bármikor, amint a további munkát abbahagyja, egész életén keresztül minden hónapban egy checket fog kapni a kormánytól, feltéve, hogy 1936 után (egy vagy több napot) dolgozott az öt éves periódus mindegyik évében és ezen idő alatt legalább 2000 dollárt keresett.

Ezeket a checkeket, mint Önt megillető nyugdíj-járadékokat fogja megkapni. A pénz jogosan megilleti Önt, tekintet nélkül arra, hogy mennyi ingatlanja vagy jövedelme van. Ezek a checkek "Old Age Benefit" (aggkori nyugdíj járadék) címen kerülnek Önhöz, a Social Security törvény rendelkezései értelmében. Ha Ön 65-ik éve betöltése után is dolgozni óhajt, úgy a checkeket csak akkor kezdik küldeni Önnek, amidőn bejelenti, hogy nyugalomba vonult.

MILY ÖSSZEGŰ CHECKEKRE SZÁMITHAT

Hogy Ön 65 éves korában mily összegű havi nyugdíjra számíthat, azon mulik, hogy ipari vagy kereskedelmi alkalmazásában mennyit fog keresni 1937 január elseje és 65-ik életéve betöltése között. Egy férfi vagy nő, aki jó fizetéssel, állandó alkalmazásban van, 85 dollár havi nyugdíjat is kaphat 65-ik éve betöltése után egész életén keresztül. A törvény értelmében a minimális havi nyugdíj 10 dollár.

HA ÖN MOST FIATAL

és tegyük fel, hogy 30 éven keresztül dolgozni fog, átlagos heti 25 dollárt vagy 1300 dollárt egy évben, úgy ezen esetben 65-ik életéve betöltésétől számítva, egész életén keresztül minden hónapban egy 45 dolláros checket fog kapni a kormánytól. Ha Ön 50 dollárt keres hetenként, vagy 2600 dollárt egy évben, a havi nyugdíj 63 dollár és 75 centet fog kitenni minden hónapban.

HA ÖN KÖZÉPKORU,

tegyük fel most 55 éves és még tíz évet kell dolgoznia, mielőtt 65-ik évét elérí. A példa kedvéért, mondjuk, hogy Ön csak átlagos 15 dollárt keres hetenként. Ezen esetben, amikor Ön 65-ik évében nyugalomba vonul, élete végéig havi 19 dollárt fog kapni a nyugdíj alapból. Ha tíz éven keresztül heti 25 dollárt keres, a kormánytól körülbelül 23 dollárt fog kapni minden hónapban, amint nyugalomba vonult.

HA ÖN MEGHALNA, MIELŐTT 65-IK ÉVÉT BETÖLTÖTTE,

ez esetben a családja készpénzben kapja ki az önt megillető részt, azaz három és fél centet minden dollárból, amit Ön 1936 óta keresett. Tegyük fel, hogy Ön 64 éves korában elhal és halála előtt tíz éven keresztül heti 25 dollárt keresett, ez esetben családja 455 dollárt fog készpénzben kézhez kapni. Másrészt viszont, ha nem dolgozott annyit, hogy a rendes havi checkeket 65 éves korára megkapja, úgy egy összegben fog pénzt kapni, vagy ha meghalna, a családja vagy örökösei fognak egy összegben pénzt kapni. Az összeget kiszámíthatja, hiszen három és fél cent jár Önnek minden dollárból, amit 1936 óta keresett.

ADÓZÁSOK

Ugyanazon törvény, amely ezeket a nyugdíj járadékokat megszabja, bizonyos új adókat ró ki, amiket az Egyesült Államok kormányaának kell kifizetni. Ezeket az adókat az Egyesült Államok Pénzügyminisztériumához tartozó Bureau of Internal Revenue szedi be. A törvény azonkívül egy "aggkori tartalék alap" felállítását szabja meg a Pénzügyminisztérium kebelében és a Kongresszust felhatalmazza, hogy minden évben elegendő pénzt helyezzen a tartalék alapba, hogy a 65-ik életéve után nyugalomba vonult munkás eltartása ily módon biztosítva legyen.

JÁRULÉKOK AZ ÖN ESETÉBEN

A járadékokat illetőleg a törvény meg szabja, hogy azokat részben Ön és részben a munkaadó fizesse. Másszóval mindkét fél adózás alá kerül. A következő három éven keresztül lehet, hogy Ön heti 15 centet, 25 centet vagy heti 30 (vagy annál is több) centet fog befizetni, aszerint, hogy mennyit keres. Tehát a következő három éven keresztül, 1937 január elsejétől fogva, Ön minden egyes dollár után amit keres 1 cent adózást vagy illeték fog befizetni és ugyancsak 1 centet fog fizetni az Ön munkaadója minden egyes dollár után, amit Önnek fizet évi 3000 dollárig. Ugyanily módon fognak befizetni a többi munkások — mintegy 26 millió munkás — és munkaadók.

Az első három esztendő után, tehát 1940-től fogva, Ön is és munkaadója is évi 3000 dollár keresetig minden egyes dollár után, amit Ön fizetéként huz, egy és fél centet fog befizetni. Ily módon lesz megszabva az illeték a következő három év alatt és azután, 1943-tól kezdődőleg, úgy Ön, mint munkáltatója minden keresett dollár (fizetés) után 2 centet fog befizetni a következő három év folyamán.

Azután a következő három éven keresztül ismét egy fél centtel többet fognak befizetni, míg végre 1949-ben, tehát tizenkét év múlva, úgy Ön, mint a munkáltató 3 centet fognak befizetni minden dollár után, amit Ön fizetéként huz, évi 3000 dollárig. Ez lesz a legmagasabb adózás, amit Önnek viselnie kell.

AZ ÖN MUNKALTATÓJÁT ERŐ ADÓZÁS

A kormány, amint látjuk, mindkét illetéket az alkalmazótól szedi be. Az Önre eső illetéket a fizetéséből fogják leszámítani, míg a munkaadóra eső hasonló illetéket, a munkaadónak saját pénzéből kell kifizetnie.

A helyzet akkor sem változik, ha Ön más munkáltatónál nyer alkalmazást, mindaddig, míg gyárban, műhelyben, malomban, irodában, üzletben vagy más hasonló helyen dolgozik. (Farmmunkások, háztartásbeli munkások privát helyeken, kormány alkalmazottak és még egynehány más munkás fizetése nem esik ily adózás alá.)

NYUGDIJ TARTALÁKALAP

Ezenközben az Egyesült Államok kincstárában a nyugdíj tartalékalap kamatozik és kormány garantálja, hogy ez a kamat legalább 3 százalékot fog elérni. Ez annyit jelent, hogy minden évben a tartalékalapban elhelyezett minden dollár 3 centtel gyarapszik.

Lehetséges, hogy az Ön munkaadója nyugdíjalapban részesíti alkalmazottjait. Ily esetben a kormány által nyújtott nyugdíj nem kerül összeitkezésbe a privát nyugdíjjal. Az alkalmazó nyugdíjrendszeré beleillesztheti a kormány nyugdíj tervezetéb.

Amit Ön nyugdíj fejében a kormánytól fog kapni, mindenesetre több lesz, mint az illeték, amit befizetett, sőt bizonyára többet fog kitenni, mintha Ön helyezné el minden héten ugyanazt az összeget valamely más módon.

NEM MIND ARANY...

Nem mind arany, ami fénylik, s erre kell mostanában gondolnunk, mikor a nehéz ipar fizetés-emelést és új munkabér-rendszerét olvassuk.

Az acéltruszt és a többi acélgyárak némelyike tudatják a munkásokkal, hogy ezen túl nem állandóan egyforma, hanem a drágasággal vagy áresésekkel arányos és párhuzamos munkabéreket fognak fizetni.

Az első pillanatra örömmel fogadunk mindannyian egy ilyen utitást, de ha alaposabban gondolkozunk, akkor kétségeink támadnak, hogy ez e a végleges és helyes megoldása az örökös kérdésnek és vitának.

Mert méltányos ugyan, hogy a drágulással arányosan emeljék a munkabéreket is minden felesleges küzdelem és esetleges sztrájk nélkül, de nem hisszük, hogy ezzel a mileniumot elérnénk.

Megtörténhetik ebben a rendszerben, hogy éppen olyan hagyomány és éppen olyan rideg állandóság lesz belőle, mind az eddigi rendszer volt, és a munkás bére csak a megélhetés drágulását veszi tekintetbe ezentul.

Már pedig ez nem elegendő, ennél többre van jussa a munkásnak.

Nemcsak arra kell törekedni ebben az országban, hogy az életszükségletek drágulásával a munkás egyenlő arányban többet keressen, hanem arra is, hogy a munkás ÁLLANDÓAN emelkedő fizetést kapjon ezentul, hogy a munkás az életszínvonalát képes legyen emelni.

Jól tudjuk, hogy mindenféle statisztika dacára, az amerikai

munkás még ma sem nyerte vissza azt a standardot, amit a depresszió elrabolt tőle hét éve.

Talán évek kellenek hozzá, amíg nagynehezen odáig érünk, már pedig ezt sem fogadhatjuk el végcélnak.

Az amerikai ipar és kereskedelem csak akkor látnak jogos és megérdemelt prosperitást és jólétet, ha a munkások életszínvonalának az emelkedést FOLYTATN emelkedő munkabérekkel teszik lehetővé, mert akkor fognak itthon termékeinknek nagy piacot találni.

Az acélipar elhatározása egyébként nem új, mert azt a General Electric régen életbe léptette.

De annál is előbb életbe lépett a profit-sharing rendszer a Westinghouse gyáraknál, amelyekben nem a megélhetés és a drágaság vagy olcsóság, hanem a társaság profitja szabja meg, hogy mennyit kapnak a munkások. Vagyis a Westinghouse-nál bizonyos határig partnerek lettek a munkások.

Ezek mind tiszteltető kísérletek, de mi azt szeretnénk, ha nem itt kezdenék, hanem visszatérnének oda, ahonnan a Procter and Gamble szappan-gyár elindult, és ahol azt a Nun-Bush cipőgyár követte.

Ezek a progresszív szellemben vezetett vállalatok első sorban arra törekedtek, hogy BIZTOSÍTÉKOT adjanak a munkásnak és mindkét cég garantiál 48 heti munkát évente.

Igaz, hogy a nyereségben való osztozás csábító, méltányos, és csak azzal tudják a tőkésék utját állni a radiká-

NÉHA SZÜKSÉGES LENNE A – NÁDPÁLCA

Az ujságok tele vannak sztrájkok hírével, amelyek iskolás gyermekek sztrájkjairól beszélnek.

Egy-két hete Ohioiban, a múlt héten Michiganban a High School növendékek sztrájkoltak és a kedves csemeték az egyik helyen két héttig feléje se mentek az iskolának.

És a szülők, a drága jó szülők, akik a gyermekeik nevelését rábizzák az iskolára, mert a házánál a rádió és az automobil mellett a gyerekekkel foglalkozni nem bírnak, a sztrájkot majdnem természetesen tartották.

Voltak szülők szép számban, akik egyenesen a sztrájkoló tanulókkal tartottak és az

lis kilengéseknek, de fontosabb az, hogy legyen a munkás lába alatt BIZTONSÁG.

Mit ér például a Chrysler-gyár bónusza annak a munkásnak, aki soha nem tudhatja, hogy három vagy nyolc hónapot fog-e ebben az évben dolgozni; vagy lefizetik estére, ami megessett a közel-múltban egy csomó munkással.

Nem akarjuk a nehéz ipar próbálkozásait lekicsinyelni, és nem akarunk vizes lepedőt borítani arra az örömré, amelyet a béremeléssel és a drágaság elleni ígérettel itt-ott szerztek, de rá kell mutatnunk arra a tényre, hogy ez nem lehet végleges megoldás, és hogy ezt a kísérletet többnek, más természetű igyekezetnek is kell — még pedig a közeljövőben — követni.

egyik helyen egy tanár visszahelyezését kívánták, a másik helyen tiltakoztak az ellen, hogy a sztrájkoló csemeték bocsánatot kérjenek, amiért sztrájkoltak.

Ha az amerikai szülők tisztában lennének a kötelességeikkel és a hivatásukkal, akkor ilyesmire nem is lehetne gondolni.

Még akkor sem, ha bizonyos iskolákban radikális változásokra lenne szükség, s ha jogos panasza lenne a tanuló ifjuságnak.

Mert az iskolák vezetése a szülők ügye, akiknek arra a demokratikus berendezkedés az alkalmat megadja.

És ha a szülők elmulasztják, hogy éljenek a jogaikkal és teljesítsék a kötelességeiket, a gyermekek, az éretlen tacsók azt nem képesek megtenni helyettük.

Tizennégy-tizenöt éves gyerekek nem ítélhetik meg, hogy milyen tanításban és milyen fegyelemben legyen részüik és nem vehetik a biráskodást a kezükbe. Még kevésbé szabhatják meg, hogy egy tanítót elküldjenek-e az iskolától, vagy megtartsák.

Ahol az iskolák vezetését ilyen koru gerkócók akarják átvenni, ott nyilvánvaló, hogy a szülők nem képesek sem az iskolákra, sem a saját kedves gyermekeikre ügyelni.

Rendes szülőnek nem szabadna túrni, hogy a gyermeke az iskolába ne menjen és még kevésbé szabadna eltúrni, hogy sztrájkot rendezzenek, vagyis közös elhatározással terrorizálják az iskolai hatóságokat és a szülőket.

És ha már a helyzet valahol annyire fajult, hogy a szülői nevelést nélkülöző virág szájak iskolai sztrájkra gondolnak, ott talán még segíthetne a — nádpálca, aminek úgy látszik örökké szerepe marad a gyermeknevelésben, s amire ilyen esetben feltétlenül szükség van.

Ha iskolás gyerekeknek bajuk van, azt elmondhatják a szülőiknek.

De semmi jussuk nincs rá, hogy maguk ítélkezzenek a sorsukban.

És éppen olyan bűnösök az ujságok, mint amilyen bűnösök a szülők, mikor az ilyen sztrájkot elnézik.

Mi válik azokból a gyerekekből, akik már tizenkét-tizennégy éves korukban szembe szállnak a renddel, a törvénnyel, és akkor a terror fegyverével ilyen korán dolgoznak?

TERJESSZE L APUNKAT

Bosses Won't. Hire People with Halitosis (BAD BREATH)

People who get and hold jobs keep their breath agreeable

With the best to choose from these days, employers favor the person who is most attractive. In business life as in the social world, halitosis (unpleasant breath) is considered the worst of faults.

Unfortunately everybody suffers from this offensive condition at some time or other — many more regularly than they thi.k. Fermentation of food particles skipped by the tooth brush is the cause of most cases. Decaying teeth and poor digestion also cause odors.

The quick, pleasant way to improve your breath is to use Listerine, the quick deodorant, every morning and every night.

Listerine halts fermentation, a major cause of odors, and overcomes the odors themselves. Your breath becomes sweet and agreeable. It will not offend others.

If you value your job and your friends, use Listerine, the safe antiseptic, regularly. Lambert Pharmacal Company, St. Louis, Mo.

Don't offend others - Check halitosis with LISTERINE

KERESZTUTNÁL

Évezredek súlyos megpróbáltatásain át keresztutához jutott az emberiség és a jövő év eldönti, hogy az előttünk levő két út közül melyiken fog tovább haladni.

KÉT VILÁGFELFOGÁS NÉZ FARKAS-SZEMET EGYMÁSSAL

és sokan azt hiszik, hogy harmadik út, középut nincs az emberiség számára.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK NÉPE IS ELDÖNTI

ez év végére, hogy melyik irányba akar haladni. Hogy az új deal reform-törvényeit végrehajtsa-e, hogy módosítsa-e az alkotmányt, vagy a Supreme Courtot s hogy tető alá hozza-e azokat a biztosításokat, amelyeket a nincstelenségnek ígértek. Vagy pedig visszatér a reakció utján oda, ahonnan a Hoover utolsó napjaiban elbucsuztunk.

Mindez színesen, részletesen és népszerű érthetőséggel meg lesz írva

AZ 1937 ÉVRE SZÓLÓ NACY NAPTÁRUNKBAN

amely már nyomás alatt van és amelyet december közepén juttatunk az olvasó kezéhez. Természetesen ezenkívül telve lesz nagy naptárunk a szépirodalom legszebb mestermunkáival, a hasznos és tanulságos olvasmányok gazdag változataival és bátran ígérhetjük, hogy

A MAGYAR IRÁS KINCSESHÁZA

lesz kétszáz oldalra terjedő

1937

évre szóló nagy naptárunk, amit máris meg lehet rendelni.

RENDEZZE AZ ELŐFIZETÉSÉT ÉS KÜLDJE BE A NAPTÁR SZÁLLÍTÁSI DIJÁT MINÉL ELŐBB, HOGY A NAPTÁRT IDEJÉBEN MEGKAPHASSA.

A MEZŐK LILIOMA

(Folytatás).

Erre mint hatalmas szélzugás zendült fel a nóta.

— Nem, nem, nem, nem megyünk, mi innen el.....

— A házigazda pediglen, uri szavamra mondom, ki nem ver benneteket, akár egy hétig se — hallotta Rozika azt az öblös, nehéz hangot, melynek dalára megállott az utcaajtó mellett.

— Eljen a házigazda! Eljen Battinay Pongrácz bátyánk és barátunk.

Rozika egyszerre fölélezte. Mert ebben a pillanatban a cigányok elé suhant Battinayné. Most is fekete ruhát viselt, de ez selyem volt és a válla, két karja meztelenül fehérlett.

— Pszt..... — kapta ajkához ujjait. — Huzzátok hamar azt, hogy:

“Maros vize folyik csendesen .....

Burulj a vállamra édesem.....”

Kecskenéthyék szökni akarnak.....

— Majd adok én nekik — dörmögte Battinay Pongrácz főbíró, akit most jól végig nézhetett Rozika.

Hatalmas, kissé tán kövéres ember volt, az arca vöröses, néhol kék. Két hosszú bajusza deres volt és kissé borzas, mint a falusi parasztké. De a homloka az magas volt és fehér.

— Valakit le kell küldeni a melegágyhoz. Szedjen ibolyát. Mind szedje le az ibolyát! Várj csak Mariska majd én leszaladok. Nem akarom, hogy Kecskenéthyék már most elszökjenek.

— Nem. Gráci, most ne menj ki a házból! Tudod, hogy huszfokos hideg van, fogadj szót, szívem. Ki vagy melegedve, izzadsz is. Majd csempetek.....

— Fenét! Ilon csak vihogni tud, nem ért az a virágokhoz. A vén Teréz meg olyanokat pislogott, mikor a pecsenyét berendelt, hogy azt hittem menten átszurnak a savószín szemei..... Egy pillanat az csak kedves, egy pillanat és mennyi öröm támad utána. Hagyja, hogy gavallér legyen, hagyja Mariska!

— Ó hiszen nem is tudunk mi mások lenni, Gráciám! — sóhajtott az asszony és odafordult a fogashoz, hogy sálát és kabátot adjon az urára, aki ibolya után igyekszik.....

De ekkor az ajtórezen, a cimbalmos háta mögött meglátta Rozikát. Megdörzsölte szemeit, mert azt hitte, hogy csak kép. De a lány feje lehajlott alázatosan és egyszerűen. Kezei a kendőjével babráltak. Csöndesen letette a batyut.

— Dicsértessék — köszönt halkan és szemlesütve. — Tessék nekem parancsolni. És ne tessék engem innen elküldeni. Itt olyan szép.....

Battinayné hirtelen fölnevetett. Két ujjával fölemelte Rozika állát, aztán maga elé pöndörítette.

— A kis pesztra! Nézzétek csak, itt a kis pesztra, akiről beszéltem nektek. Ugye, hogy olyan, mintha egy régi könyvből vágták volna ki? Barinkay Márta megnézhetné, mielőtt magyar babákat öltöztet. Nem kedves? Nézzétek csak jól!

A cigányok elhallgattak. Nevetések, csettintések, fütty-

tyentések szálltak Rozika felé.

— A kiskésit — rikkantott a szolgabíró — kegyetlenül jóképi féhércseléd. Eszem a begyét.....

Sárika orra erre elfintorodott egy kicsit s legyezőjével megcsapdosta Sárközy hátát.

— Mega is elmehet! Szép ember, mondhatom!.....

Battinay Pongrácz megsodortotta bajuszát. Odament Rozikához és megcsipte a leány arcát.

Az asszony elpirult.

— Menjen, no. Ugyan Gráci, nem látja, hogy ez, hogy ez.....

Rozika egy világért nem emelte volna fel szemeit a padlóról. A főbíró dörmögni kezdett valamit. Aztán hátrattette a kezét, elhuzta Rozika álláról.

— Osztán mi járatban vagy, kishugom? Mi kéne, ha vána új esztendő reggelén?

Rozika nem tudta volna megmondani, hogy miért, de egyszeriben újból elfogta az a nagy bizakodás, mint akkor, amikor Battinayné először nézett reá és szólt hozzá kedvesen. Mintha összekötötte volna őt valami ezekkel a vidám, gondtalan mulatozókkal, akik látszólag egy nagy és büszke családot alkotnak. Megrártotta a vállát aztán ránézett Battinaynéra. Egész lelke, lelkének minden bizakodása benne volt ebben a pillanatban. Végig simította a haját meg az arcát. És megreszeltte a torkát, mely mintha minden pillanatban szorosabb lett volna.

— Hát én most elgyöttem Vörös Boldizsáréktól..... Elgyöttem, ha kellek.....

— Ez mindjárt be akar szegődni hozzád, Mariska, — nevetett egy kicsiny, gyors mozdulatu és beszédű asszony. — Milyen szerencséd van neked! Nem kell Krisztoffné nézelődnöd, idejőn hozzád helybe a jó portéka.....

A főbíró né elgondolkodott. Látszott rajta, hogy tanakodik.

— Istenem, már két cselédünk van.....

De az ura legyintett. — Hagyja, kedves. Itt marad egy kenyérén, vizen is, ugye violám? Valamit majd csak juttatunk neki. Osztán mind járt fölhozhajta az ibolyákat. Hadd kezdje meg a szolgálatot, ha már ide hozta a szíve.....

Rozika kicsit lehajította a fejét.

— Rossz volt hozzám nagyon a téssasszony. Megszégyenített! Aztán a nagyságos asszony meg úgy szólt hozzám, mint a bárók a pusztán..... Finoman! Urasan!.....

A cimbalmos röhögött. A klarinétos vigyorgott. A primás új dalt cincogtatott. Barinkayné bocsánatkérően odahajolt a társasághoz.

— Csak egy pillanatra. Rögön itt lesznek újból. Hadd vigyem helyére ezt a lányt, ha már idehozta a sorsa. No, gyere kicsikém.

Rozika kicsit szédült, kicsit reszketett. Se jobbra, se balra nem mert nézni. Boldog fellélekzessel ment a főbíróné ingó, karcsu alakja után Tetsett neki minden. Nevetett is magában, mint a gyermekek, ha váratlan játékszerhez jutnak.

Fülei ben versenyt zsongott a cigánymuzsika, a nóták zűr zavarra, az öblös férfihangok

arádata. Most már tökéletesen elfeledte, hogy szerencséhez kenyerdarabka nélkül lépett a házba.

Elfeledte minden félelmét és ha bár látja is, hogy itt valóban a veszedelmek veszedelme vár reá, akkor se fordult volna vissza. A saját elhatározásából: szabad akaratából ment a sorsa felé.....

XIII.

— Tündérvilág ez, — sóhajtott Rozika hosszú hetek óta, majdnem minden reggelén, amióta itt élt Battinay főbírók házában — olyan minden, mintha mese lenne, vagy álmodnám.....

Nem tudott betelni a körülötte sugárzó finom és halk világgal, mely mögött századok élete és ereje örködött.

A csodálkozása már ott kezdődött, amikor Battinayné bevezette őt a cselédszobába. Itt fénér butorok állottak, szép fényes tükör a falon, kis asztalka, melyen tarka terítő pirosolt, virágcserep az ablakban. És firhang, könyvnyű, rőzsás-firhangoska az üvegen..... Aztán az ágyak! Tiszta fehér huzatok a párnákon, nem kékfestő cihák, mint náluk volt otthon, a pusztán, meg az asztaloséknál. És milyen jó szaga volt itt mindennek! Aztán Ilon, az első szobalány! Feketeruhában, fehér melles-köténnyel, kis fehér himzett bodorral a haján, mely sűrű volt és apró huncutkákba göndörítve. Rozika majdnem kezét csókolt neki, olyan szépen találta. Szerencsére a Teréz nevezetű szakácsnő előidította Ilontól.

— Nem mind arany, ami fénylik — dörmögte és fenyegető pillantást vetett Ilonra, aki fiatal volt és formás alaku. A fehér melles kötény úgy megfeszült a mellén, mintha ráöntötték volna. Tömöthusu, ringójárásu lány volt. A szája kissé tulságosan nagy és széles, de élénk piros.

A vendéгурак közül többen elkapták Ilon derekát a hosszú folyosó homályos sarkában s őt ilyenkor hangosan és szélesen nevetgél. Arca, szeme sugárzott és a dereka szinte magát kelletőn hajlongott.

Teréz viszont sovány volt, magos és zörgöcsontu. Ami kevés maj a fején még volt, az már erősen őszült. Olyan volt, mint egy szürke, csöndes kis egér, de nagyon szomorú és nagyon szorgalmas. Páratlanul főzött. És fáradhatatlanul! Az ételt soha meg nem kóstolta, sovány száraz ujjai végezték el az ízesítést és soha senki meg nem szóta, borsozta az ételt és senki nem találta azt túl fűszeresnek. Aztán a pecsenyét! Még a püspök konyhájáról is bejött egyszer a szakács és ott ült a kis hokkerlin mindaddig, amíg a kappan tátra nem került.....

Teréz szótlanul tett-vett, szótlanul locsolta a hatalmas pecsényét, nem történt semmi különös és a szakács mégis csettintett, amikor leszopotatott egy szárnyaeszkát.

— Maga egy vagyon! Hordoz a tenyerében, tisztelt Teréz, izé, kisasszony.....

Teréz a locsolókanált emelte fel a szóra.

— Ne csufooldjék itt nekem az ur! Tudja meg, hogy a főzés is egész embert kíván.

(Folytatjuk)

NEM HELYES OSZTÁS

A General Motors tíz millió dolláros bónuszának én is őszintén örültem, és mikor a profit elosztását kritizálom, egyáltalában nem akarom ezt a munkásoknak juttatott tíz millió dollárt lekicsinyelni.

És mégis meg kell állapítanom a nagy heje-hujában, a hirdetésekkel bőségesen ellátott újságok nagy hosszánájával szemben, hogy a General Motors hatalmas profitjából a munkásoknak csak egy aránytalanul kis morzsát adtak.

Tíz millió dollárt kaptak a munkások, akik olyan sokan vannak, hogy csak harminc-negyven dollár jut egyre-egyre és közel hetven millió dollárt vágtak zsebre extra-osztalék alakjában a nagy tőkésék.

Akik a pénzükre az extra osztalék nélkül is bőséges hasznot kapnak.

Közel husz millió dollárt fog a DuPont család zsebevágni, amelynek ma is száz milliókban számlálják a vagyonát, és akiket egyébként is bátran lehetne “Public Enemy No. 1” név alatt ismerni és jelezni.

Mert a DuPont család egy-magában többet ártott az új dealnek, a békés és mérsékelt reformokra törekvő új dealnek, mint a többi tőkés együtt véve.

Nemcsak az a “Public Enemy”, aki kimegy az utra rabolni. Az csak közönséges betyár, s azzal a törvények elbírnak, ahol nem korruptak a hatóságok.

Az az igazi “Public Enemy” egy demokratikus rendszerben, aki szembe helyezkedik a többséggel, a nemzettel és aki vagyonának végtelen használatával megállítja az egész nemzet haladását.

Ezt tették a DuPontok négy év óta és valószínűleg ezt fogják tenni ezentul.

Mikor mi az osztást sem igazságosnak, sem helyesnek nem találjuk, egy szóval vagy egy gondolattal nem azt óhajtjuk, hogy vegyék el a General Motors vagyonát a részvényesektől.

Csupán az lenne a szerény kívánságunk, hogy ne habzoljon fel egy néhány tőkés hetven milliót, mikor rongyos tíz milliót vetnek a közel száz-ezer munkásság számára a profitból.

Igaz, hogy a könyvek és a betűk szerint a General Motorsnak a részvényesei talán többen vannak, mint munkásai.

Ez ne tévesszen meg senkit sem.

Az egy-két-öt részvénnel bíró emberek sokan vannak s ezek is kapnak egy-két-öt dollárt az extra-osztalékból.

De az osztalék, a nagy profit kilencvenöt százaléka egy pár tőkés zsebébe megy, első-sorban és főképen a DuPontok zsebébe, a Raskobok zsebébe fog vándorolni, akiknek nincs már ezekre a felesleges milliókra szükségük.

A tíz millió dolláros bónus nagyobb részét egyébként is mi adjuk. Az adófizetők. Mert a tíz millió nagyobb részét a General Motorsnak adóba kellene elfizetni.

Ismételjük, hogy nem kommunizmust, még csak nem is szocializmust kívánunk, vagy követelünk, mikor ez ellen a nagy ünneplés ellen felemlük a szavunkat.

“LIMITALT”, vagyis korlátozott kapitalizmust kívánunk, amely megszabná, hogy mit lehet joggal keresni a tőkésnek, különösen akkor, ha a

Huszonöt Verhovay Követ

látogat el jövő nyáron Magyarországra. Huszonöt testvérünknek nyílik alkalma arra, hogy viszontlássa szüleit, rokonait, vagy megismerhesse azt az országot, ahonnan szülei kikerültek Amerikába.

Hatalmas Versenyünk

október elsejével kezdődött meg s abban részt vehet minden Verhovay tag. Egyforma esélye van minden tagnak a nyeresre. Egész természetes, hogy

Aki Korán Elkezdi

annak több idő állván rendelkezésére, több esélye van arra, hogy a 25 szerencsés nyertes között legyen.

Huszonöt vasuti és hajójegyet

adunk jutalomként az 1936 október 1-én megkezdődött tagszerzési versenyünk győztesének. New Yorktól Budapestig és Budapesttől New Yorkig szólnak majd ezek a hajójegyek.

Bővebb felvilágosítást készséggel adnak meg a fiókok titkárai, a kerületi szervezők és a központi hivatal.

VERHOVAY F. I. ASSOCIATION

345 FOURTH AVENUE
PITTSBURGH, PA.

KOMOLY JÓZANODÁS

Józanodnak a nagytőkés a alkotmányt, amit olyan nagyon féltett a liberty ligás hadsereg egy-két hónapja.

Johnson azonban még ennél is tovább megy.

Szerinte nemcsak munkát kell adni minden embernek, illetve a lehetőséget kell arra minden pogárnak megadni, hanem arra is vigyázni kell, hogy a kenyérét is megkeresse munkája után mindenki.

Ő tehát olyan törvényt is szeretne, amely a munkahét mellett a minimális (legáltalában) törvényes munkabért is megszabja, aminél nem lenne szabad ebben az országban kevesebbet fizetni.

Vagyis Johnson a törvény erejével akarja rákényszeríteni a munkaadókra azokat a dolgokat, amelyeket az NRA önkéntes megegyezések alapján akart minden iparágban behozni.

Johnson szerint minden embert el kell látnunk, akár hasznos munkát végez, akár a welfare kenyérét osztjuk ki a számára. Sokkal ésszerűbb tehát munkát juttatni minden embernek.

És minthogy más lehetőség nincs rá, minthogy kényszerítsük azokat, akik szembe akarnak még ma is állni az új deallel, Johnson szerint AZONNAL meg kell változtatni befektetéseit már sokszorosan megkapta.

Ahogy a munkás bérét ridegen megszabják, tessék a tőke bérét is két-három, vagy öt-hat százalékban megszabni és ami azon felül van, azt adják oda azoknak, akik nemcsak dolgoznak, de akik arra sokkal jobban rá vannak szorulva, mint a nagytőkés.

Ha én tagja lennék akár a kompánia juninak, akár a rendes szervezetnek, én azt indítványoznám a munkástársaimnak, hogy ilyen természetű osztást követeljünk a jövőben.

Hogy ne alamizsna legyen a jövőben, ha a nagy profit nyolcadrészét odalökik annyi embernek, hanem jogos járulékat, amit a keresves fel-szedett osztást követeljünk a jövőben.

Hogy ne alamizsna legyen a jövőben, ha a nagy profit nyolcadrészét odalökik annyi embernek, hanem jogos járulékat, amit a keresves fel-szedett osztást követeljünk a jövőben.

Hogy ne alamizsna legyen a jövőben, ha a nagy profit nyolcadrészét odalökik annyi embernek, hanem jogos járulékat, amit a keresves fel-szedett osztást követeljünk a jövőben.

NEM HELYESELJÜK

Ez a lap támogatja Roosevelt majdnem minden lépésben.

Ezuttal azonban nem helyeseljük első elhatározását, amely elviszi Buenos Ayresbe, hogy az amerikai köztársaságok nemzetközi konferenciáját megnyissa, vagy azon részt vegyen.

Mi megértjük az elnök szándékát, aki a lehető legerősebb mértékben dokumentálni akarja őszinte barátságunkat a latin államokkal szemben, de mi nekünk mégis az az érzésünk, hogy az államfőnek a legjobb itthon maradni.

Mi nem tudjuk elfelejteni, hogy Wilsonnak a kirándulása milyen keresves csalódásokat hozott erre az országra és az a hitünk, hogy a nemzetközi konferenciákat azokra kell bízni, akiknek a hivatása az ilyesmi.

Latin Amerika kis államai ugyan meg lesznek erősen tisztelve, de az Egyesült Államoknak a nagyságára, az erejére féltékenyek voltak — joggal — mindig idáig, úgy éreztetik tehát, mikor Roosevelt jelen lesz, hogy ő elveszi a “show”-t magának. Hogy személye és ereje mellett mindeki és minden a konferencián jelenlévő kormány el fog törpülni.

E ismerjük, hogy ma a háború, vagy béke kérdése a legfőbb kérdés a világon és jól tudjuk, hogy az elnököt ez viszi Argentínába, de a magunk részéről mégis azt szeretnénk volna, ha itthon maradna.

GYILKOS BANYÁSZ

INDIANA, PA. — Michael Pidhirnay agyonszurta a sógorát, Joseph Romancic-ot, ahogy azt a meggyilkolt bányász testvére, aki szemtanuja volt a verekezésnek, állítja. A gyilkos bányászt bail nélkül tartják fogva az indianai megyei börtönben.

azonak az utakon keresni, amelyeket a november harmadiki választás olyan döntően határozott többséggel jelölt meg a nemzet részére.

MAGYAR BANYÁSZLAP

(HUNGARIAN MINERS' JOURNAL)

Published by Associated Hungarian Weeklies of America
8502 WEST JEFFERSON AVE DETROIT, MICHIGAN
Telephone Vinewood 1-8222

Az egyedüli magyar bányászlap az Egyesült Államokban
The only Hungarian Miners' Journal in the United States

Subscription Rates: In the United States \$3.00 — In Europe \$4.00
Előfizetési ár: Az Egyesült Államokban \$3.00 — Európában \$4.00
Egyes szám ára 6c Single Copy 6c

Megjelenik Minden csütörtökön Published every Thursday

ANDREW FAY FISHER, Editor

A Magyar Bányászlapot bányászok írják bányászokról bányászoknak
The Hungarian Miners' Journal is written for Miners of Miners
by Miners

Entered as Second Class Matter at the Post Office at Detroit, Mich.
Under the Act of March 3, 1879.

CSAKHOGY A MUNKÁSNAK ILYESMIRE IS KELLENE GONDOLNI

Tizenkét hónapja én megírtam ebben az újságban, hogy ezután csak Nunn-Bush cipőt fogok hordani, és azóta másféle gyártmány az én lábamon nem is volt.

Szeretném tudni, hogy hány munkás olvasta azt az írást, és hányan követték a példáját?

A Nunn Bush cég feje tizenkét hónapja bejelentette a munkásainak és a nemzetnek, hogy új deal lesz a gyárában. Attól kezdve a munkásoknak garantált a vállalat ötvenkét gyarmata jadt évente. Tekintet nélkül arra, hogy egy-két héten, vagy több héten esetleg a rendesnél kevesebbet dolgoztak.

Henry Nunn elnök egy évvel ezelőtt bement, hogy ő nem képes nyugodtan aludni, mikor csak hetenként két vagy három napot dolgoznak a gyárában, mert jól tudja, hogy olyankor nélkülöznek a munkások.

Kiszámították hát, hogy milyen nagy a gyár teljesítő képessége, hogy hány pár cipőt csinálna és mennyi százaléka megy a költségnek munkára és ezen az alapon megszabták, hogy mennyit fizethetnek átlag évente a munkásnak. Amit felosztottak ötvenkét hétre.

Természetesen, mikor több cipő megy el, többet keresnek a munkások és a többletet a negyedév végén megkapják, mikor kevesebb cipőt vesz fel a piac, a kereset is kisebb lesz. De ebben az esetben is ötvenkét pedárról van biztosítva a gyár minden munkása. Még pedig ötvenkét olyan pedárról, amely minden körülmények közt biztosítja a tisztességes minimális megélést.

Mr. Nunn azt állítja és a munkásai igazolják az állítást, hogy azóta náluk minden sokkal jobban megy, különösen sokkal nyugodtabbak, tehát boldogabbak a munkások, akik a jövő héttől, a jövő évtől, a lay-offtól többé nem rettegnek.

Hogy a progresszív és értelmes gyárosok is felfigyeltek erre az ujításra, amely nem első ebben az országban, mert a Procter és Gamble szappan cég a negyvennyolc heti munkát régen garantálja minden embernek, arról érdekes dolgokat mond el a cipőgyár elnöke.

Ötvenkét nagyobb iparvállalat feje érdeklődött nála az utolsó hat hónapban, hogy bevállal-e és milyen hatással van az üzemre az ujítás, és tudomása szerint több, mint husz vállalat jelenleg tervezi, hogy a Nunn-Bush cég példáját fogja követni.

Ha a munkások hisznek abban, hogy ilyesmire szükség van, ha a munkások szeretnék biztosak lenni mindenféle az évi ötvenkét egyforma pedában, akkor segíthetnének

azt felidézni többféle formában.

Az egyik az, hogy segítsék azokat a progresszív cégeket, amelyek ezeket az ujításokat behozzák.

Segítsék ezeket az üzleteket azzal, hogy tőlük vásárolnak, hogy a gyártmányaikat használják. Akkor a többi gyárosok is látni fogják, hogy a munkásokban van szolidaritás és méltányolják azokat az igyekezeteket, amelyek az ő érdekükben történnek.

Ha száz meg százezer munkásember azt mondaná a cipő üzletekben, hogy ő csak Nunn-Bush cipőt hajlandó vásárolni és viselni és megmondaná annak az okát is, az összes cipőgyárak egyszerre kapnák a sok kereskedőtől a jelentést, hogy az Egyesült Államok többé nem bősza, hanem csak vezére akar lenni az amerikai államok blokkjának.

Ebben a várakozásukban nem fognak csalódni, mert nyílt titok, hogy kormányunk a híres Monroe-doktrínát feladja.

Még csak áldozatba se kerülne ez senkinek, mert ez a kitűnő cég igazán jó cipőt ad a piacra, amit érdemes megvenni. (Ezért a hirdetésért igazán semmit nem fizetnek.) Ilyen dologra kellene a munkásoknak gondolni, ilyen hírekre kellene a munkásoknak figyelni és ilyen alkalmakat kellene rá felhasználni, hogy a tőkések szemeit felnyissák.

NEM ELLENSÉGEK

Magyarok tanulhatnánk abból a kis hírből, amely az elnök fiának a DuPont lánnal való eljegyzését közölte a világgal.

A Roosevelt és a DuPont családok halálös politikai ellenfelek, akik évek óta elkeseredett küzdelmet folytatnak egymás ellen.

A DuPontok százezreket áldoztak, hogy az elnököt kibuktassák és véget vessenek az új dealnek, az elnök viszont nem kímélte őket egy cseppet sem a kampányban. Mindez azonban nem csínált belőlük személyes ellenséget és most nászai lesznek egymással.

Mi magyarok más vérmérséklettel bírunk, és sajnos, nagyon gyakran ellenségnek nézzük azt, aki csak ellenfél.

Egyletekből, egyházakból és más társadalmi alakulatokból a vélemények megoszlanak közöttünk, és bizony sokszor gyűlölettel nézünk farkas szemmel egymással; csupán azért, mert nem tudunk egy véleményre kerülni.

Az értelmes emberek azt tartják, hogy kinek-kinek meg van a maga véleménye, amiért megengedett eszközökkel küzdeni hajlandó, de tisztelni kéne a más véleményét is, és nem csinál közöttük ellenségeskedést, hogy szemben áll-

ROOSEVELT UTJÁNAK

a múlt heti európai események adtak különösen nagy fontosságot, mert bár e sorok írója nem hiszi, hogy a közei jövőben háborúra van kilátás, kétségtelen, hogy Europa a háborúhoz vezető utra végleg rálépett.

Ha Amerika kétszáz milliós lakossága közös frontot tud a béke érdekében csinálni, ha egységesen szögeznek le, hogy egy európai háború erről a világrészről sem pártoskodásra sem segítségére nem számíthat, talán ez az óvilágban némi kijózanodást hoz magával.

Sőt Amerika államainak egyre fontosabb gazdasági és egyesített politikai hatalma talán bizonyos nyomást is tud gyakorolni Európára és nem lehetetlen, hogy erős békeblokk az európai hatalmakat is magához ragadja.

Ha azonban mindezt el nem érünk is, ha Európát a semmizetéshez vezető uton megállítani nem tudnánk, vég telenül fontos, hogy ennek a kontinensnek minden állama kívül maradjon egy új európai háborún s ne csinálhassanak ismét világháborút belőle.

LATIN-AMERIKA MINDEN

államában megérezték, hogy erre a szervezkedésre most szükség van és eddig soha nem tapasztalt egyességgel várják Rooseveltet, akinek a megjelenésétől azt remélik, hogy az Egyesült Államok többé nem bősza, hanem csak vezére akar lenni az amerikai államok blokkjának.

Ebben a várakozásukban nem fognak csalódni, mert nyílt titok, hogy kormányunk a híres Monroe-doktrínát feladja. A Monroe-doktrínát Monroe elnökről nevezték így, aki tudatta annak idején a világgal, hogy európai államoknak az amerikai kontinensre való hódítását és gyarmatalapítását többé ez a nemzet nem tűri.

Most valószínűleg kiszélesíti ezt a nemzetközi joggá erősödött törvényt, és kimondja, hogy minden ilyen kísérlet az amerikai kontinens MINDEN államának az ellenkezésével és közös küzdelmével találkozhat a jövőben.

A Monroe-doktrína sértette latin szomszédainkat, mert úgy érezték, hogy az bizonyos gyarmatokat jelent felettük, de annak új formája közös kincse és kötelezettsége lenne minden amerikai nemzetnek.

LATIN-AMERIKA NÉPE

nemcsak azt látja, hogy Roosevelt az elmúlt négy év alatt kivonta a hadseregünket minden latin államból, hogy Cubát a szerződésben biztosított gyámságunk alól felszabadította, hogy Mexico újgyeibe nem ártottuk magunkat, hanem azt is látja, hogy az elnöknek ez a politikája az Egyesült Államok lakosságának a teljes jóváhagyásával történt, s hogy Roosevelt ma kétségtelenül a nemzet egységének a vezére.

Igy nem kell attól félniük, hogy ez a politika megváltozik a jövőben, és elhiszik, hogy a "jó szomszéd" politikáját a jövőben is minden körülmények közt követni akarjuk.

nak egymással.

Barátság semmi esetre nem igen van a DuPont és a Roosevelt család közt, de nem is tekintik egymást személyes ellenségeknek és a házasságot látszólag egyik részről sem ellenzik.

A latin államok meg akarják mutatni, hogy szándékainkat méltányolják és megértik és az elnöknek példátlan barátságos fogadtatásra van kilátása.

Az is biztosra vehető, hogy Roosevelt a céljait eléri és az amerikai államokat sokkal közelebbi, baráti sőt talán szövetségi viszonyba hozza egymással.

A MULT HÉT HIREI

különösen két csoportra osztottak.

A béremelések, osztalék-zuhantagok, bónuszok bejelentése egymást tovább követte, a munkástanok száma nap-nap után érezhetően csökkent, és azt mondhatnánk, hogy holmi tiz-tizenöt százalékos béremelés ma már nem is újság ebben az országban.

Ugyancsak ezekkel a hírekkel kapcsolatban szóltak meg az üzletvilág képviselői, akik a választási eredmények után co-operálni akarnak az elnökkel és azt szeretnék, ha a kormány és az üzlet közt végre békét lehetne csinálni.

Az üzletvilág legtöbb tényezője már belátja, hogy szociális reformok következnek ebben az országban, és készen állnak rá, hogy azt megnyugvással tudomásul vegyék, és több-kevesebb jóhiszeműséggel segítsenek ezen reformok bevezetésében.

Ha a tőkének ez a magatartása őszinte, az elnök bizonyára nem fogja a harcot keresni; mert mindenki a teljes co-operációt és a gazdasági élet fellendülését óhajtja.

MEG KELL AZONBAN

jegyeznünk, hogy mi a nagy töke teljes őszinteségében nem tudunk hinni, mert például a békét és a co-operációt hirdető U. S. Chamber of Commerce, jelentéseiben mi a sorok közt is tudunk olvasni.

A tőkéseknek ez a hatalmas társasága természetesen alázattal jelenti be, hogy együttműködést keres az elnökkel, de ugyanakkor arra utasítja a tagjait, hogy az egyes államok közti szerződésekké próbáljanak reformokat keresni.

Ez azt jelenti, hogy a szövetség, tehát az egész országra kiterjedő egységes reformokat továbbra is ellenzik, s hogy a kongresszus ilyen téren való munkáját ezután is gáncsolni akarják.

Ha ez így lenne, akkor azt a kiváltságos osztály fogja első sorban megbánni, mert ha a munkások reményei — amikről nem engednek és amikről nem mondanak le — csak harcok árán teljesülhetnek, akkor élesebbek lesznek a küzdelmek és radikálisabbak a reformok.

BÁRMENNYIRE SZERETNÉ

— ha szeretné — például az elnök, hogy a visszatérő jó időkben a csatabárdot felejtse, a munkásság nem hajlandó lemondani azokról a biztosítékokról, amelyek egy esetleges újabb depresszió borzalmaitól legalább részben megmentenének bennünket.

A munkásság nem fog lemondani arról sem, hogy ezeket a biztosítékokat egyszerre, tehát a szövetség útján kapjuk meg, mert negyvennyolc államnál ilyen változások lassan történnek.

Nem elég tehát az, hogy a munkástanok egy részének a hamarosan való felszívását helyezi a nagyipar kilátásba, sőt

nem elég az sem, hogy az elnök kérésére gondoskodni akarnak ezután — legalább papíron — a középkoru, tehát a negyven évet betöltött munkásról.

A társadalmi biztosítékokat és a szervezkedés feltétlen jogát szövetségi garanciával kívánják a munkások és némi örömmel állapítjuk meg, hogy az utolsó két hétben egyre többen nyilatkoztak ilyen megoldás mellett a tőkések.

SZOCIÁLIS REFORMOK ALATT

és társadalmi biztosítékok alatt nem értjük a társadalmi biztosítás "Social Security" törvényét, hanem mindazokat a követelményeket, amelyek nélkül sem békesség, sem igazi gazdasági fellendülés nem lehet ebben az országban.

A szervezkedés teljes szabadsága mellett szükségessé fog válni, hogy legalább a női és gyermekmunkát szabályozzák, hogy a minimális napszámot joga legyen a törvényhozásoknak megszabni; sőt az sem lehetetlen, hogy ha a munkátlanság nem szűnik, általános munka-idő korlátozást kell bevezetni.

Az uszortát meg kell szüntetni és különösen arról kell gondoskodni, hogy a munkás a házát, a farmer a farmját megfelelően alacsony költséggel tarthassa.

Természetesen korlátozni kell a közszükségleti cikkek árát, vagyis a közszolgálati vállalatok profitját, amit nem tesznek meg csak néhány államban.

MINDENK FELETT VALÓ

azonban a munkátlanság kérdése, amely a legégetőbb probléma.

Addig hiába óhajtanak az adófizetők csökkenő szövetségi kiadásokat, amíg az emberek millióinak nincs munkájuk.

A polgármesterek értekezletén Hopkins federal relief ad-minisztrátor rámutatott arra a tényre, hogy ha minden üzem az 1929-es termeléssel fog dolgozni, akkor is hat-hét millió munkátlan ember lesz ebben a hazában, mert annyival szaporodott a munka bíró emberek száma az utolsó hét évben.

Ha a munkátlanság számát csökkentik, akkor arra is lehet és kell gondolni, hogy a szükség-munkák nyomorúságos bért tisztességesen emeljék.

Lesz tehát a kongresszusban elég vitás kérdés újév után, és attól félünk, hogy a mostani mézes-hetek az elnök és az üzlet közt február felé elmulna.

AMILYEN KEDVEZŐ JEL,

hogy az ország sajtója ezeket a kérdéseket olyan részletesen, őszintén és bizakodva tárgyalja, éppen olyan szomorú, hogy a munkások közti szakadás olyan aktuálissá vált s látszólag azt elintézni nem tudják.

Anélkül, hogy ítéletet kívánánk a kettészakadt tábor felett mondani, meg kell állapítanunk, hogy soha és semmivel nem érhetett volna nagyobb csapás bennünket, mint hogy ebben a sorsdöntő időben nem lehet egységes a munkásság.

Nagy tragédia és végtelenül elszomorító helyzet, hogy amíg harmincöt milliós munkás NINCS SZERVEZVE, addig a már beszervezett négy milliónyi munkásság vezérel

ezt a kis tömeget széttepik, és azon marakodnak, hogy ki és milyen módon szervezhesse be a nagy tábor.

A munkásvezérek kicsinységét és butaságát mutatja ez a helyzet és ha a következő négy évben nem kerülnek sokkal előnyösebb helyzetbe az amerikai munkások, akkor azt csupán a vezéreiknek fogják köszönni, akik a személyes gyűlölködésen, hiúságon és ambíciók felül emelkedni nem tudnak.

AZ A.F.L. KONVENCIÓJÁN

természetesen a mesterség szerinti szervezkedés (craft union) racketeer-vezetői és kiváltságosai vannak többségben, várható hát, hogy nem fognak a CIO-val békességet és együttműködést keresni.

És Amerika munkássága, amelynek többsége a CIO mellett van, mégis kénytelen idegenkedni attól a tábortól, amelynek a vezére a bányászok "fekete cájja", aki a demokratizmust teljesen kiirtotta a saját szervezetéből és aki nem vezére, hanem cájja a négyszázötvenezeri bányászoknak.

Ha az Egyesült Államok munkásai igazán szervezkedni akarnak, akkor az első kötelezőségük ne az legyen, hogy egymást marják és vakon követik a vezéreket a testvérharcba, hanem, hogy gondoskodjanak — új vezérekről, akik tiszteletet és bizalmat tudnak kiérdemelni minden oldalról.

Amíg a szervezetek egyrészt basák, másrészt racketerek kezében lesznek, addig mindig több-kevesebb joggal fog azoktól idegenkedni a munkaadó, s addig nem is lehet konstruktív munkára gondolni.

AZ EGYES MEG-MOZDULÁSOK

homlokterében természetesen még mindig a nehéz ipar áll, amelynek kompánia juniba szervezett munkásai nem hajlandók a fizetésjavítással minden egyéb követelésüket elvetni.

Minden jel azt mutatja, hogy a kompánia junik megerősödnek, hogy azok bizonyos függetlenségre fognak — a gyárosokkal szemben — szert tenni és hogy a vezérek őket a CIO csábításai ellen megvédik. Leginkább persze azért, mert — ők akarnak vezérek maradni.

A béremelés minden esetre

nagy és súlyos követ dobott a CIO útjába, amely most inkább az auto-alkatrészek ipara felé orientálódik, amíg a nehéz ipar munkásai rá nem jönnek, hogy a tiz százalékos béremelés nem sokat jelentett, mert a drágaság majdnem annyival nagyobb lett.

Érdekes oldalról kifogásolták az acéltruszt új ötletét, hogy a béreket a megélhetéhez viszonyítsa a jövőben. Weir, a National Steel hírhedt elnöke tiltakozik ez ellen, mert attól fél, hogy akkor mindig alacsony bére lesz a munkásoknak. (Weir halálos ellensége a szervezetnek, egyébként azonban progresszív ember, aki hisz a magas bérekben.)

A MUNKÁSMOZGALMAK IS,

a munkásoknak a kongresszusban megnyilvánuló ereje is attól fog függni, hogy a tampai konvenció véglegesen elvágja-e az utját a két táborra szakadt szervezetek közt a békének.

Ezt lesik úgy az iparmágnások, mint a munkások, s ettől függ nagyrészt az is, hogy hány sztrájk, hány bérmozgalom lesz a következő tizenkét hónapban.

Ha a munkások egysége helyre áll, akkor nem lesz annyi szükség sztrájkokra, s akkor a munkások a kongresszuson keresztül sok mindent megkapnak, amiket eddig csak véres sztrájkok árán tudtak elérni.

Ha nem lesz béke, akkor a sztrájkok egymást fogják érni, és akkor azokban ugyanaz lesz a helyzet, ami jelenleg a new yorki kikötő-sztrájkban, hogy egymás ellen küzdenek majd első sorban a munkások.

EGYÉBKÉNT A KIKÖTŐ MUNKÁSOK

közel egy hónapja tartó sztrájkjában nem jutottak közelebb a békéhez.

A munkaügyi miniszter közvetítése nem járt sikerrel és a múlt hét végén a munkaadók és a kereskedelmi egyesületek egyenesen az elnökhöz fordultak, hogy személyesen próbálja a békét megcsinálni.

Természetesen az elnök azért nem fog visszafordulni a délre vezető útjáról és el lehetünk rá készülve, hogy a súlyos veszteségeket okozó sztrájk tovább tart.

A Csendes tenger kikötőiben (Folytatás az 5-ik oldalon)

KARÁCSONYI AJÁNDÉK AZ ÓHAZÁBA

Aki értékes, hasznos karácsonyi ajándékot akar az Óhazai szereteti részére küldeni, az igyekezzék olyasmire gondolni, amit otthon szívesen, örömmel fogadnak. És ami sokáig emlékezteti a megajándékozottat, hogy rájuk Amerikában szeretettel gondolnak.

AKI LAPUNKAT MEGRENDELI

az Óhazai rokonainak és barátainak, karácsonyra, arra ötvenkétszer gondol a megajándékozott és minden héten eszébe jut, hogy kinek köszönheti az újságot. Rendelje meg

KARÁCSONYI AJÁNDÉKBA

az Óhazába lapunkat, ahová a naptárt is szívesen elküldjük. — Minthogy lapunk Csehországból és Romániából ki van tiltva, csupán Magyarországra fogadunk el rendelést.

HA AZT AKARJA, HOGY KARÁCSONYRA A KARÁCSONYI AJÁNDÉK ELSŐ SZÁMÁT MEGKAPJAK, RENDELJE MEG MÁR MOST AZ ÓHAZAI SZERETTEINEK AZ ÚJSÁGOT. — AKI A LAPOT MEGRENDELNI NEM TUDJA, AZ KÜLDJÖN HAZA LEGALÁBB EGY NAPTÁRT! AMIT OTTHON ÖRÖMMEL FOGADNAK.

November 29-én { Logan, W. Va. és környékén lakó magyarok figyelmébe! Az Armory Hallban d. u. 1-től 11-ig lesz

vasárnap
csak 1 napig

“A BOR”

bemutatva folytatólagosan GARDONYI GÉZA színjátéka, a legmagyarabb 100%-os énekes, táncos, cigányzenés, beszélő film, amely valaha Amerikában bemutatásra került. MINDEN MAGYAR NÉZZE MEG! — HELYÁRAK: FELNŐTTEKNEK DELUTÁN 35 CENT, ESTE 50 CENT. GYERMEKEK 15 CENTET FIZETNEK. — — — — —

EZ A MAGYAR
FILM EGY 3000
DOLLÁROS GÉP-
PEL LESZ LE-
ADVA

HETI SZEMLE

(Folytatás a 4-ik oldalról)

a sztrájk teljes és most már békés, a Gulf kikötőkben terroristáknak és naponta letartóztatások és sérülések történnek, az Atlanti kikötőben, különösen New Yorkban a sztrájk erősen meggyöngyült, mert az AFL szervezete a sztrájk ellen van.

A sztrájk következtében nagy anyagi veszteséget szenvednek, s Hawaiiban és Alaszkában üzleteket kellett áruhiány miatt bezárni.

A SOUTH-BENDI BENDIX

sztrájk vonta magára a múlt héten a nemzet figyelmét, mert a gummi-munkásokon kívül eddig a Bendix-munkások rendezték az első jelentékeny “sit-down” sztrájkot, úgy hogy a gyárat ezer munkás megszállta.

A gyárosok erőszakot nem alkalmaztak a múlt hét végéig, s úgy látszott a hét elején, hogy az egyezség csak napok vagy órák kérdése.

A CIO által támogatott auto-munkások szervezete akar tárgyalni a munkások nevében, míg a gyárosok azt állítják, hogy a kompánia júni mellett van az emberek többsége.

Ha a Bendix gyárban győznek a munkások valószínű, hogy a többi auto-alkatrész gyárban is követni fogják a példát és a “sit-down” sztrájkok meghonosulnak végleg ebben az országban.

A hét végén Lindenben a General Motors munkásai sztrájkoltak, akik mellett a gyár új épületein dolgozó építő-munkások is kimentek.

NINCS MÉG BÉKE

a cumberlandi szövőgyári munkások bérharcában, s úgy látszik, hogy az embereket a CIO teljes erővel támogatja. Bár a szövőiparban is általános béremelés volt, nem lehetetlen, hogy a sztrájk Cumberlandből más vidékre is átterjed.

Sztrájk volt a múlt héten száználval olyan helyen, ahol kétszázánál több munkás vonult ki a munkából.

Békét kötöttek az Arkansas and Louisiana vasut hírhedt vált bérharcában és nyolcvan százalékos győzelmet arattak a munkások, akik közül többet megöltek a két hónap óta tartott bérharcban. A sztrájk török és vasuti detektívek közül hetet a sztrájk tartama alatt szintén megöltek.

ÉRDEKES HELYZET ELÉ

Állítja a Supreme Courtot Ohio állam szövetségi bírósága, amely kimondotta a

mult héten, hogy alkotmányos az államnak a nő- és gyermekmunkások bérét és munkaidejét szabályozó törvénye.

A Supreme Court júniusban New York állam hasonló törvényét alkotmányellenesnek találta, most tehát a legfelső bíróság vagy hű marad a saját rekordjához, vagy tudomásul vette a választások eredményétől, hogy mit kíván a polgárság és saját előző döntését megdönti. Ez már előfordult az ország történetében sok esetben.

Talán jobb lenne, ha a Supreme Court szembe szállna ezzel a törvénnyel, mert akkor elemi erővel törne ki az a követelés, hogy azonnal módosítsák a Supreme Courtot, annak működését és jogkörét, vagy az alkotmányt.

A GAZDASÁGI HIREK

hét év óta kedvezőbbek nem voltak, mint jelenleg. A kereskedők jóformán képtelenek árut kapni és attól félnék, hogy ruha és játékneműekben nagy rövidség lesz a jövő hónapban. Ugyanez a helyzet a cipő iparban is.

A könnyű ipar tehát jó hónapok előtt áll és csak az nyugtalanít mindenkit, hogy az áremelkedéssel a piacot megölik. Különösen a tavaszi ruhák árát emelték a gyárosok a kelleténél magasabbra.

A nehéz iparban hasonló hírek vannak és azt hiszik, hogy a következő négy-öt hónapra a gyárak teljesen el vannak látva munkával.

A vas- és acélgyárak jól dolgoznak és több embert alkalmaznak néhol, mint 1929-ben.

Nagy rendeléseket kaptak és kapnak a vasutaktól sinvasakra, mozdonyokra és kocsikra, s különösen modern kocsikra a rendelések zömét most várják.

AZ ELEKTROMOS IPAR

új villanyfejlesztőkre nem ígér csak tizenöt-husz hónapos szállítást, és az elektromos felszerelések terén szintén boomot jeleznek.

Az építkezés állítólag a tavaszra oly nagy lesz, hogy munkásihiánytól félnék komolyan az iparban.

New Yorkban attól tartanak, hogy “tragikus” lakásihiány lesz a jövőre, de kellő mennyiségben építeni nem mernek. Nem is merhetnek mindaddig, amíg a négy-öt dolláros napszámért dolgozó munkásnép olyan házbéreket kénytelen fizetni, amelyek tizenkét-tizenhat dolláros munk

kabéren alapulnak az építőiparban.

Ez a fő oka annak, hogy a mesterség szerint szervezett munkások nem akarják a CIO-t támogatni a munkában, mert ha tömeg-szervezetek lesznek, akkor ilyen óriási eltolódások nem lehetnek a nap-számban.

A FARMEREKRE IS JÓ

volt az utolsó két hét, mert az árakat alaposan emelte. A buza a dollár és huszonöt centet elhagyta, a tengeri nem messze van mögötte és ez természetesen nemcsak a husnak, hanem mindennek az árát fel fogja emelni.

Mindennél jobb hír azonban a földművelés számára, hogy ismét emelkedő keresettel foglalkozni a munkások, a hazai piac tehát újra nagyobb lesz.

Ezt viszont megérzik a tej, a zöldség, a gyümölcs termelésben, mert ezek a termékek a munkások előtt lukszus-számba mentek az utolsó hat évben.

MOST FOLYNAK AZ ÉVI

“Community Chest” gyűjtések az egész országban és úgy látszik, hogy a kivetett összegeket minden nagyobb nehézség nélkül begyűjtik.

A tőkés ad, mert annyiival kisebb lesz a jövedelmi adója, a munkás ad, mert azt hiszi, hogy emelkedő keresetét megoszthatja a szegénnyel.

A mi álláspontunk nem változott ebben a kérdésben, mi ellene vagyunk minden ilyen gyűjtésnek, mert véleményünk szerint minden közjótékony-ságról gondoskodni lehet és kell az adókból.

A szegények és elesettek sorsát nem szabad jótékony-ságra bízni, hanem a szervezett társadalom kötelessége, hogy jóléti intézményeinket fenntartsa.

KÉT NAGYON ÜDVÖS

mozgalmat látunk az országban az orvosok részéről. Az egyiknek az a célja, hogy a tudósvész ellen küzdve azt teljesen kiölje, a másiknak az, hogy a szifilisz (vérbajt) kiemelje a “titkos betegségek” sorából.

A szifilisz pusztításai a legborzalmasabbak, dacára annak, hogy az összes vérszívó megbetegedések közül a legkönyössebb és legbiztosabban gyógyítható. De a társadalmi képmutatás eddig azt — mint a legtöbb nemi betegséget — szégyennek és titkolni valónak tartotta. Ha egyszer eléri, hogy a felvilágosultság a szifiliszről a rendes és nem titkolni való betegségek közé sorozza, a legnagyobb átkok egyikétől szabadítják meg az országot.

NEMZETI VESZTESEGEKNEK

könyvelte el Amerika — teljes joggal — a Shuman-Heink halálát, mert a híres német származású énekesnő igazi nemzeti nagyság volt.

Művészetén kívül a szívét adta ennek az új hazának és a háborúban elesett gyermekeket úgy gyászolta, hogy amiye volt, azt megosztotta a háború sebesültjeivel és nyomorékaival, akik anyát láttak ebben a nagyszerű asszonyban.

EUROPA FELETT SÖTÉT

és fenyegető fellegek uszáltak a múlt héten. A német és olasz kormányok részéről várta a világ, hogy Madrid eleste után a lázadók kormányát el fogja ismerni, de mindenkit meglepett, hogy Madrid elestét sem tudták bevárni.

A Franco kormány részleges elismerése meglehetősen vak merővé tette a lázadók táborát és bejelentették, hogy Barcelonát — a lojalisták nagy kikötőjét — blokád alá veszik és ha szükséges lesz szétlövők, de az orosz munició szállítványok utját elállják.

A blokád joga ugyan meg van a hadviselő feleknek, de Anglia például nem ismerte még el a lázadókat hadviselő feleknek, e pillanatban tehát csak mint kalózkodó állhatnak a kereskedelmi hajók útjába.

MOST CSAK AZ A KERDES,

hogy a két fascista kormány meddig fog a barátságával elmenni. Ha egyszerűen tovább folytatják a hadiszerek nagymérvű szállítását, nagyobb baj nem lesz a dologból, mert azt “titokban” eddig is megtették.

Ha azonban hadihajókat adnak “kölcson” a lázadókhoz, hogy a blokádot eredményessé tehessek, akkor könnyen súlyos helyzet lehet a dologból, hacsak a szovjet kormány meg nem hátrál és bele nem nyugszik, hogy szállítványait a német és olasz hajók felartsák.

Mert köztudomású, hogy a lojalistáknak viszont a szovjet szállítja a hadi felszereléseket és municiót, szintén nem hivatalosan, tehát szintén “titokban.”

Az is kérdés, hogy az angol és a francia kormányok hajlandók lesznek-e eltérni, hogy az egész európai nemzetközi politikát Mussolini és Hitler irányítsák és a Földközi tenger felett a két kormány ragadja megához a hatalmat.

HA AZ “ELISMERÉSNEK”

tovább Mussolini és Hitler nem mennek, akkor a spanyol polgárháború sokáig tart és véres lesz, mert most már a lojalistákat is alaposan ellátja az orosz kormány mindennel, ami a háború folytatásához szükséges.

Madrid példátlanul hősi és elkeseredett védelme megmutatta, hogy a lojalisták tankokat és kitűnő repülőgépeket kaptak az utolsó hetekben és Catalonia erős csapatokat küldött, hogy a védelmet segítsék.

A nők és gyermekek eltávolítása a város feladását koránt sem jelenti és úgy látszik, hogy a spanyolok nagyszerű és modern fővárosa teljesen pusztulásra van ítélve; mert az biztos, hogy a felkelők győzelme esetén a kivonuló vörösek a várost darabokra robbantják.

AZ ANGOL ÉS FRANCIA

kormányok fejfájását semmivel nem csökkentette az a japán-német szövetség, amiről ugyan egy fél év óta tudott mindenki, de amit csak a múlt héten ismertek be hivatalosan mindkét kormány részéről.

Nyilvánvaló, hogy ez a szövetség az orosz kormány ellen irányul, bár a szövetségesek azt állítják, hogy nem a szovjet, csak a “bolshevizmus” ellen kötöttek egymással szerződést.

Az orosz kormány tudatta Japánnal, hogy a Japán számára feltétlenül szükséges ha-

lászati szerződést mindaddig aláírni nem fogják, amíg a német-japán szerződést nem törlik. (A halászati szerződés lehetővé teszi Japánnak, hogy az ázsiai orosz vizekben halásszon.)

Anglia szintén megkérte a japán kormányt, hogy a szerződés feltételeit közölje vele.

FRANCIAORSZÁGNAK EZEN

kivül elég baja van a belföldön. Az öngyilkos belügyminiszter kétségtelenül a fascizmus rágalm-hadjáratát üldözte a halálba és érthető, hogy a kommunisták és más radikálisok a fascistáknak újabb hadat üzentek.

Ezekből a politikai surlódásokból aztán újabb sztrájkok keletkeztek és a hét végén negyvenhét ezren sztrájkoltak Franciaországban.

Kilátás van rá, hogy ezek a sztrájkok még tovább terjednek s nem lehetetlen, hogy a Blum kormányt végre a saját radikális pártjai fogják kiűzni a helyéről.

A kormány helyzetét természetesen súlyosan megnehezítik a spanyol események, mert a Front Populaire francia kormány nem nézheti a lojalisták legázolását ölbe tett kezekkel, ha a legázolás a németek részéről történik.

EUROPAI LAPOK

híradásai szerint az olasz külügyminiszter budapesti látogatásában Magyarországot népegyelőre csalódott.

Sem a fegyverkezési jog határozott kimondása meg nem történt, sem a bécsi konferencia a revízió feltétlen szükségességét le nem szegte.

Állítólag Horthy kormányzó római látogatása a katonai kérdésre a választ meghozza, de egyelőre nem áll szándékában az olasz és német diktátoroknak, hogy a revízió ügyében közös nyilatkozatban kötelező kijelentéseket tegyenek. Természetesen az olasz diktátor ezt már többször megtette a maga részéről, de mérhetetlen fontossággal bírna, hogy a nagy nemzet közös céljaként jelentsék be Magyarországot revíziós igényét.

LATIN-AMERIKÁBAN

szépen csendben, szenzációs dolgok történtek a múlt héten. Mexico radikális kongresszusa törvényt hozott, amelynek értelmében az államnak joga van minden magánvagyon — kártérítés ellenében — átvenni, ha az csak egyesek, vagy kis csoportok érdekeit szolgálja; abból a célból, hogy az így kisajátított vagyon a közérdek, vagy nagyobb tömeg érdekeit szolgálja.

Ez a törvény nem nagy örömet keltett például az amerikai olajvállalatok körében, amelynek munkásai csekély 300 százalékos béremelést követelnek a közeli hetekben, négy hetes fizetett vakációval és utiköltséggel, hogy a vakációt a világ bármely részében tölthessék. A földesurak szintén nem lelkesednek az új törvényért.

MÉG MESSZEBB MENT

Colombia a múlt héten, mert a “társadalomra nézve káros” esetekben a magánvagyonok kisajátításának a törvényességét ott is kimondták.

Ez a törvény azonban anynyiban különbözik a mexicói törvénytől, hogy Colombiában a kisajátított birtokokért a

NAGYON SIETNEK

A chicagói grade-schoolok a jövő tanévben nem adnak otthonra munkát a gyermekeknek.

Azt állítják a tanítók, hogy erre nincs szükség s hogy a gyermekek éppen annyit fognak tanulni, ha az iskolából kijövet teljesen fel lesznek mentve a munkától.

Lehetséges, hogy a tanítók jobban értenek a dolgukhoz, mint aki csak messziről szokta a tervezett rendszer mellett is eleget tanulni, de mi még ez esetben is hívei lennénk VALAMI otthoni leckének.

E sorok írója “jó” tanuló volt egész addig, amíg a tanítóképzésbe nem adták, ahonnan egy év után kicsapták.

tulajdonosoknak kártérítést nem adnak s nem is ígérnek. A latin amerikai államok erős kulturális szálakkal vannak kötve Spanyolországhoz — Mexico például sok fegyvert küld a lojalistáknak — és a spanyol események hatása alatt hozzák ezeket a rendkívüli “progresszív” törvényeket, amelyeket állítólag a többi köztársaságok is követni akarnak.

A TÁVOL KELETEN

nagyon érdekes helyzet van. Sem Japán, sem Kína háborút nem akarnak és ezt nap-nap után barátságosan megmondják egymásnak.

Közben Manchuko hadserege (ami japán katonákat jelelt) gyilkos háborút vezetnek külső Mongólia ellen s Mongóliában kínai katonák állnak a manchukuii munderban küzdő japánok útjába.

Ugy látszik, hogy a két ázsiai hatalom a háborút soha nem fogja megüzenni egymásnak, de békesség sem lesz addig közöttük, amíg Japán az egész Kínát fel nem falja vagy amíg Kína nem kap a fehér hatalmaktól olyan segítséget, hogy Japánnak a hódítási kedvét elvegye.

Itt lenne az ideje, hogy ezt a nagy városokban is megcsinálják és ne engedjenek a gyerekekből — a tanítók javára — kísérleti nyulatokat csinálni.

Az elemi és középiskolákban SOHA otthon nem tanulta a leckéjét, mert a tanító és a tanár magyarázata alkalmával meg tudta az elmondottakat jegyezni.

De ma még is úgy érzem, hogy elkelt volna a lecke a számomra, mert emlékszem rá, hogy a tulságosan sok szabad idő — nem volt hasznos az erkölcsnek.

Akkoriban még elemi és polgári iskolába délután négy óráig jártunk, el voltunk hát nyolctól negyig foglalva. És még sem ártott volna, ha este is le lett volna minden gyermek egy-két órára kötve a leckéhez.

Az amerikai iskolák legtöbbjében félnapos a tanítás, és délután egy órák a gyermekek az iskolából kijönnek.

Egy órától lefekvésig hosszú az idő és ha nem lesz leckéje a gyerekeknek, akkor ez a hosszú idő — káros lesz. Legalább a legtöbb esetben.

E sorok írója nem kívánja lebecsülni a tanítók nehéz és értékes munkáját.

De úgy néz ki az utolsó években, hogy tulságosan sokat kísérleteznek a gyerekekkel és nem mindig feltétlenül a gyermekek javára.

A leckék elmaradása sok munkától menti fel a tanítót és mi attól félünk, hogy a chicagói új rend behozatalában nagy része van ennek a szándéknak.

Ebben az országban a “Parent-Teacher Association”-ok kitűnő hivatást töltenek be, de ezek csak kis városokban funkcionálnak igazán. Nagy városokban csak arra jók, hogy ráérő emberek társadalmi szereplésüknek teret találhassanak maguknak.

Kis városokban — azt jósoljuk — nem is fogják a leckétlen tanítást hosszú ideig behozni, mert a szülők józanul bele szólnak a dologba.

Itt lenne az ideje, hogy ezt a nagy városokban is megcsinálják és ne engedjenek a gyerekekből — a tanítók javára — kísérleti nyulatokat csinálni.

Bányászhalál

MONTGOMERY, W. VA. — Clarence Cox 39 éves bányászra rászakadt a tető a Longacre bányában és azonnal meghalt.

JÖNNEK A KARÁCSONYI RENDELÉSEK

Napról-napra érkeznek rendelések az Indián Heti Strófás könyvére, amely a

LEGSZEBB, LEGSZÓRAKOZTATÓBB

és mégis a

LEGOLCSÓBB KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Küldjön be Ön is egy dollárt és tíz centet szállítási költségre és azonnal elküldjük a könyvet az Ön által megjelölt címre, akár az Óhazába is. (Cseh-szlovákiába és Romániába nem küldhetjük el.) Csak írja meg a pontos címet és tovább semmire sem lesz gondja.

Levelét így címezze: PAUL SZARVAS, Box 282, Pittsburgh, Penna.

MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZ

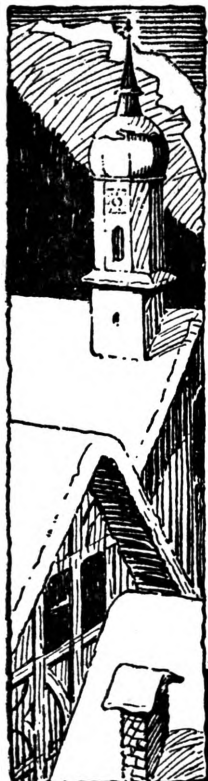
POCAHONTAS, VA.

Lelkész: B. BERTÓK

P. O. Box 425

Istentisztelet minden vasárnap délelőtt fél 11 órakor. Előtte fél 10 órakor vasárnapi iskola.

A Pocahontas-i Lorántffy Zsuzsanna Nőegylet gyűlése minden hó első szerdáján este az iskolahelyiségben.

Karácsonyi Társasutazások az Óhazába

Indulás New Yorkból a következő hajókon:

Europa . . . . . December 5
New York . . . . . December 10
Hamburg . . . . . December 15
Bremen . . . . . December 16

Bremerhavenből, közvetlen a Bremen és Europa hajók mellől expressz vonat indul, mely kényelmes utazást biztosít Budapestig.

Ugyancsak kitűnő vasúti összeköttetés Hamburgból. Felvilágosítást nyújt a helyi ügynök vagy

1205 WASHINGTON BLVD., DETROIT, MICH.

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD

KÁROG A VARJU

(Folytatás.)

— Az nem elég hármunknak. Lajos is lovagol.
Sivány elkomorolyodott.
— Hogyne! Lajos is lovagol.....
A lovaglásról nem esett több szó. Sivány már előre is megelégte a hármásban való kirándulásokat.
Máskor a Sivány birtokairól esett szó.
— A pagonyfalvi kastély szebb is, nagyobb is. Már gondoltam rá, hogy ráíratom Lajosra. Most már meg is fogom tenni. Én jobban szeretek Pusztá Marosson. Oda vagyok szokva. Ott nőttem föl, ott voltam gyerek és a parkban minden fa, minden bokor jó barátom. Lajos jobban szereti Pagonyfalvát.
— Én Pusztá-Marosson szeretnék lakni, — mondta Lenke.
Sivány fölemelte fejét. Lenke nyugodtan stikkelt tovább, mintha az lenne a legtermészetesebb, amit mondott. Sivány nem merete tovább firtatni a dolgot, de azzal a meggyőződéssel ment haza, hogy Lenke őt szereti. Másnap megint elment a sárga házba, azzal a mondva csinált ürüggyel, hogy teát akar hozatni Londonból és megkérdezze Máli nénit, hogy ő neki ne hozasson-e.
Aznap nem várták és amikor benyitott a nappali szobába, ott csak Máriát találta, a zongora előtt. A leány abbahagyta a játékot és fölállt. Most találkoztak először, s ahogy megálltak egymással szemben, Sivány — talán életében először, — elpirult a Mária sápadt arcának láttára.
Mária nem nyújtott neki kezet, csak bólintott.
— Beküldöm a hugomat, — szolt halkan, és kisetett a szobából.
— Csirkefogó! — morogta Sivány, Lajosra gondolva, — ilyen kínos helyzetbe keveri az embert. Megállj!
Lenke nyitott be ebben a pillanatban és hosszú idő óta most voltak először négy szemközt. Sivány föl akarta használni az alkalmat, s amint kezet fogtak, nem engedte el Lenkét.
— Szeret? — kérdezte.
Lenke őszinte fölháborodással kérdezte:
— Miféle ember maga? A fia menyasszonyától kérdi ezt?
— Ne komédiázzunk! — mondta Sivány. — Mi értelme van ennek?

Varju Máli belépett és a beszédet nem lehetett tovább folytatni.
— Minek köszönhetjük a nem várt látogatást? — kérdezte Varju Máli.
Sivány elmondta a tea-hozatási tervét.
— Tegnap elfelejtettem megkérdezni, — tette hozzá — azért jöttem el ma.
— Nagyon köszönjük, — mondta az öregasszony, — de a mi szerény igényeinknek megfelel az a tea is, amit itthon lehet kapni. Nem vagyunk mi olyan fagnis népek.
— Hát ezzel sincs ma szerencsém, — mondta Sivány és tűnődve nézett Lenkére, aki most mosolyogva fordult hozzá:
— De azért holnap eljőn, ugy-e? — kérdezte. — És nem haragszik ránk, egyikünkre sem, azért, hogy ma hiába jött. Máskor esetleg több szerencséje lesz.
Ezt az utolsó mondatot már a foga közt mormogta csak, Máli néni hallotta is, nem is. Sivány merően a lányra szegezte a szemét és annak a tekintetéből most megint csupa biztatást olvasott ki.
Mikor aznap este hazafelé ballagott, hosszan eltűnődött azon a ferde helyzeten, amibe belekeveredett.
— Csak azzal a fiuval volnék tisztában, — gondolta. — Lajost leszídtam, amiért Timárral nem tisztázta a dolgot előre. Én csak nem követhetem el ugyanazt a bűnt vele szemben?
Néha már egészen bele tudta magát élni, hogy megindítja a válópört és szemébe néz a botránynak. De aztán megint csak elodázta a dolgot mindannyiszor, kétségek között gondolva arra, hogy mi lesz, ha lejár a fél év és a fia még mindig szerelmes szívvél tér vissza és el akarja majd venni Lenkét.
A delutánai találkozásra Máriával nem maradt a leányra hatás nélkül. Mária ekkor már vagy három hete volt otthon és bár látszólag nyugodt volt és derült, nem érdeklődött a világon senki és semmi iránt. Csak zongorált egész nap, Grieget, Chopint, a legszomorúbb darabokat és ha szoltak hozzá, röviden felelt, ő maga azonban sohasem kezdett társalgást. Lenkét pedig észrevehetőleg kerülte.
Máli néni félt, hogy egyszer még valami boldonságra határozza el magát. És aznap este, mikor a Sivánnyal való találkozás történt, be is következett, amitől az öreg asszony tartott.
Lenke korábban tért aludni és akkor Mária előállott a tervével, amely meglehe-

tősen megbillentette a Varju Máli lelki egyensúlyát.
— Néni kérem, — mondta, — elmegyek innen.
— Hová? — kérdezte az öregasszony elfehéredve. — Hová akarsz menni?
— Elmegyek Párisba. Ott fogok tovább tanulni. Kapok innen az akadémiáról ajánló leveleket, talán ösztöndíjat is.
— Párisba? — kérdezte az öregasszony a rémülettől tágra nyílt szemekkel. — Hogy képzelsz olyat? Egy tisztességes leány nem mehet Párisba.
— Hát Párisban nincsenek tisztességes leányok? — kérdezte Mária mosolyogva.
— Jó, jó! — mondta az öreg, — olyanok, akik ott születtek. De innen csak a Müller Jucik mennek oda, abba a bűntanyába.
— De édes néni!
— Nem, nem, — mondta az öreg a fejét rázva. — Ne is halljak róla! Ha itthon nem akarsz lenni, eredj el Juli néniékhez falura; de Párisba nem megy az ember.
Mária azonban nem az a leány volt, akit könnyen el lehetett téríteni az elhátározásától. Utána járt a dolgának és nemcsak ajánlólevelet, de állami ösztöndíjat is tudott magának szerezni s a hivatalos papíros, amelyen azzal a föltétellel ígérték a hugának ezer koronát, ha igazolja, hogy a párisi konzervatóriumba járt egy félévig, végre megtörte az ellenállását. Gondolt ugyan rá, hogy fölveszi a fekete selyemruháját és elmegy ő is a hugával abba a veszedelmes Sodomába, de aztán letett erről a tervéről, mert úgy találta, hogy Lenkét még kevésbé hagyhatja itthon felügyelet nélkül.
Az öccsére gondolt, a leányok elhalt apjára és lelkiismeretfurdalást érzett, mintha nem vigyázott volna eléggé a hugaira. Lám, most már ott tart az egyik, hogy földönfutóvá legyen. Két nehéz könnycsepp jelent meg a szempilláján és csendesen kérdezte:
— Hát igazán el akarsz menni?
— El kell mennem, néni!
— És engem elhagysz?
— Nem hagyom el, néni! Ha megnyugsom majd — visszajövök. De addig nem élhetek itten...
Varju Máli csendes megadással segített neki az uti készülődéseiben. Lenke

dacosan szegte hátra a fejét, mikor meghallotta a Mária tervét.
— Szóval kiüldöztelek a házból? — mondta.
Mária engedte, hogy a huga felülkerekedjék.
— Bocsáss meg, hogy ilyen önzómódra viselkedem, de azt hiszem neked is jobb, ha nem vagyok az utadban és engedem, hogy azt tégy, amit akarsz.
Egy hét múlva elutazott, könnyek között hagyva el a házat, ahol olyan boldog volt egyszer, hogy most, mikor boldogtalan lett, nem birt többé benne maradni. Máli néni kikísérte a vonathoz és mikor már-már elkövetkezett a beszállás ideje, azt mondta neki:
— Sohasem fogom magamnak megbocsátani, ami veled történt. Ha sejtetem volna, hogy csak felényire mély ez a szerelem, amit az iránt az ember iránt érzel, igyekeztem volna, hogy egymásé legyetek, mielőtt valami közbejön. Bocsáss meg nekem, mert ki tudja, látjuk-e még egymást — és így nem tudok rólad nyugodt lélekkel beszámolni az édesapádnak, ha meghalok. Én jót akartam...
— Édes jó néni, — mondta Mária, — megbánt, ha ezt mondja. Majd megsegít a jó Isten — és ha Lenke férjhez megy, majd összekerülünk megint édes jó nénivel és akkor együtt is maradunk örökre.....
Máli néni visszatért a sárga házba, ahol most már nem volt más, csak Lenke, aki mintha szintén alig várta volna, hogy bucsut mondjon a meghitt falaknak. A régi kedélyes otthon olyanná vált, mint valami váróterem, az emberek alig várják, hogy kiszabadulhassanak belőle.
Sándor ezalatt Párisban lecsillapodott valamennyire. Amikor megkapta a Varju Máli levelét, az első napokban az járt az eszében, hogy megöli Lajost, de aztán lassanként a leány ellen fordult a haragja és egyre fokozódó keserű gyűlölettel gondolt az egész női nemre. Első elkeseredésében dorbézolásra adta a fejét és jóleső önkínzással mondogatta:
— Ezek a kokottok becsületes némberek. Ezek bevallják, hogy kik és mik. Tisztességes kereskedők. Az ugynevezett tisztességes nők azonban —ők csak hazudni tudnak és abból élnek, hogy letagadják az igazi mivoltukat!
Hanem aztán belefárad ebbe a magára kényszerített életmódba, amelyben semmi örömet sem talált és a józan meg-

gondolás kezdett tért hódítani a lelkében. Belátta, hogy a veszteség, amely érte, nem is olyan súlyos, mert hiszen idejekorán kisült, hogy méltatlanra pazarolta a bizalmát és most már arra is emlékezett, hogy az ideál, aki eredetileg abba a körbe vonzotta, nem is Lenke volt, hanem Mária! Mária, akit még nem csókolt meg soha senki. Mária, akit éppen úgy, vagy talán még ugyabbui megcsaltak, mint őt.....
És fiatal álmain a Mária könnyű lépései kezdtek átsuhanni és ébren is egyre gyakrabban fonódtak ábrándjai az ő nyulánc alakja köré. A Lenke elvesztett szerelmére már csak úgy emlékezett, mint egy rossz álomra, amelyből fölébredt és amelynek csak örülni lehet, hogy nem volt igaz.....
Egy este, mikor hazament, megint egy levelet talált az asztalán. Most már megismerte az írást azonnal: a Varju Máli írása örökre belevésődött az emlékezetébe. Egy kis izgatottsággal tépte föl a borítékot és ezt olvasta ámuló örömmel a Máli néni furcsa betűiből:
"Igen tisztelt Timár öcsém!
Mária hugom Párisban van. A címe Pension Condat. Rue Clément Marot 18. Nagyon nagy hálára köteleznie, ha időnként fölkeresné és utána nézne, hogy nincs-e valamire szüksége, és engem hébe-korba, ha szükségét látja, értesítene a dolgairól. Ő majd elmond magának mindent bővebben. A multikori hosszú levelemre nem kaptam ugyan választ, de remélem, hogy én rám és Máriára nem haragszik és ezért remélem, hogy megteszi, amire kérem!
Tisztelettel üdvözlöi
Özv. Balázsfalvi Mózesné Domonkos Amália."

Sándor sietett a kapott megbízásnak eleget tenni és másnap estefelől dobogó szívvel sietett a Mária penziójába.
A leány nem mutatott sem meglepetést, sem valami nagy örömet, amiért Sándor eleinte érzett is némi kis csalódásfélét. Mária kerülte a Lajosról és Lenkéről való beszédet és csak a párisi elhelyezkedéséről beszélt, meg az életmódjáról. Volt némi összeköttetése zenei körökben és remélte, hogy azoknak révén majd egypár leckeórához is juthat és kereshet valamit.

(Folytatása következik.)

SZEMTELEN LELKETLENSÉG

Gov. J. Marion Futrells, Arkansas állam kormányzója bizottságot nevezett ki a mult évben, hogy a "share-cropper"-ek nyomorúságát tanulmányozza és egészséges javaslatokat tegyenek az állam népeinek.
Share-croppereknek azokat nevezik, akik a déli gyapot-földeket részre dolgozzák, akiknek rosszabb a sorsuk, mint Magyarországon a legsötétebb időben volt a jobbágyé, akik a valóságban nem is jobbágyai, de rabszolgái a déli uraknak.
Ezek a leginkább néger share-croppernek kapnak egy vityillót, amiben meghuzódhatnak, egy fél akér földet, amin kertet csinálnak és részre dolgoznak annyi földet, amennyit akarnak.
Ha a keresetüket egy centig megkapnák, akkor sem tudnák emberi módon megélni, de a keresetükből rendszeren nem kapnak egy vörös centet sem, mert évközben szalonát, lisztet, kávékat mit kapnak hiteltelbe a gazdától, aki harminctól száz percentig terjedő uzsorakamatot vág a hitelhez.
A szövetségi Bankhead törvény ezekre a share-cropperekre gondolt elsősorban, mikor elrendelte, hogy szövetségi kölcsönnel egy kis birtó-

kot kell minden néger vagy white-trash farmernak a rendelkezésére adni, eddig azonban ez csak írott malaszt lett.
A gépek bevezetése és a gyapotföldök megszorítása sok sharecroppert kivágott még abból a nyomorúságos kenyérből is, amiben részüik volt idáig és ezért gondolt rá Futrells kormányzó, hogy a szegény ördögökkel csináljon valamit az állam.
Hogy a bizottság a végén milyen ajánlatot tesz, azt ma még nem tudjuk, de a bizottság egyik tagja, A. Carlson, Arkansas-beli fűrészgáros, a maga külön véleményét már beadta és azt a nyilvánossággal is közölte.
És indítványát bizonyos egyének és körök olyan nagy-szerűen találják, hogy azt jóváhagyta és lelkesen indorszalta a Little Rock, Ark. Y. M. C. A. "Breakfast Club"-ja, mint ami az étetően fontos és sürgős kérdést nagyszerűen megoldja.
Mint ahogy a Y. M. C. A. az indítványt és ajánlatot olyan lelkesen fogadta, bizonyára valami keresztényi ajánlatot sejtene az olvasók az ajánlatban, s azt a körülmények közt természetesnek is találják.
Hát egy kis tévedés van a dologban. Mert amit Mr.

Carlson ajánl, az nem keresztényi tanács, hanem a legnagyobb hitványság, ami eszébe juthatott egy embernek.
Azt ajánlja Arkansas közéletének ez az oszlopa, hogy a sharecroppereket sterilizálják, magtalanítsák, ami utját vágna annak, hogy tovább szaporodjanak a fölöslegessé vált munkások.
Igaz, hogy ez csak huszhuszonöt év múlva járna igazi nagy eredményekkel, de a helyzet már néhány év alatt enyhülne, mert a szegény sharecroppereknek már a serdületlen gyermekeik is kénytelenek dolgozni, hogy legalább száraz kenyér kerüljön minden nap az asztalra.
Nehogy pedig valaki azt higgye, hogy tréfából tették az indítványt.
Carlson ur egész komolyan ecsetelte, hogy már nyolc év alatt sokkal kevesebb mezei munkás lesz, mert a nyolc éves gyermekek már gyapotot picikolnak.
És hogy akadt egy ilyen szemtelen gazember, aki a szegény embert magtalanítani kívánja, az nem lep meg bennünket, különösen a délen nem, ahol sem a négert, sem a white-trasht nem tartják a pénzest, tehát kékvérű urak embernek.
De ami gyalázata a nemzetnek és ami elsősorban gyalázata a Y. M. C. A.-nek, az érthetetlen a dologban, hogy

MAGASABB ERKÖLCÖK

Lesz még olyan olvasó, aki emlékszik rá, hogy Dawes volt alelnök chicagói bankja volt a legelső, amely az RFC-t kilencven millió dolláros kölcsön erejéig megvágta.
Szándékosan írjuk, hogy megvágta, mert a kölcsön a nemes és keresztény egyesület Little Rock, Ark. "Breakfast Club"-ja a tervet helyesli. (Little Rock Arkansas legnagyobb városa, amely szereti magáról elhinni, hogy kulturált élet van benne.)
Ennél szemtelenebb, kihevőbb és lelketlenebb gazembereggel nem találkoztunk mostanában ebben az országban, bár csak nemrég kellett megírnunk, hogy egy oklahomai olajbáró a nincsteleneket a vendéglőkben meghagyott ételekkel akarta "keresztényi módon" ellátni.
Ez a mocskos ajánlat viszi el a pálmát az utolsó években és ha Carlson urat tébolydába nem zárják — amint hogy biztosak lehetünk benne, hogy nem zárják — akkor a nemzet van igazán megőrülve.
Carlson urat nem magtalanítani kellene, hanem egy sokkal súlyosabb és radikálisabb operációt kellene rajta végre hajtani, hogy az ilyen örült gazembereknek ne maradjon semmi esetre utódok.

bankot megmenteni nem tudta, s mikor a részvényeseknek kellett volna azt fizetni, a fizetés alól mindenféle ürüggyel kibujtak.
Megtagadják a kölcsön visszafizetését, nem azért, mert azt nem kapták meg, hiszen a hatalmas összeg ávtételét le tagadni nem tudták, hanem azon a cimen, hogy az RFC-nek nem volt "alkotmányos joga" a nagy kölcsönt megadni.
Tehát ők nem akarták azt megfizetni, mert aki kölcsönt adta, annak nem volt hozzá "joga", hogy a kölcsönt megadja.
Ilyenek azok a bizonyos magasabb erkölcsök.
Mikor aztán a bíróságok sorra eldöntötték, hogy igenis az RFC-nek joga volt a kölcsönt folyósítani, hiszen abból a célból lett az szervezve, akkor a finom urak, Chicago felő négy-százai más cimen kezdtek az adósság megfizetését megtagadni.
Akkor azzal jöttek elő, hogy az ő bankjuknak nem volt joga a kölcsönt felvenni.
Igaz, hogy a pénzt megkapták, igaz, hogy a pénzt elköltötték, de most kisütik, hogy nem is volt joguk azt megkapni és felvenni.
Vagyis úgy csinálnak, mint azok az uri betyárok, akik a

börtön elől becsukadják magukat a bolondházba, azon a cimen, hogy nem tudták mit csinálnak, tehát nem felelősek azért, amit csinálnak.
A bíróság természetesen ezt a szemtelen és buta kifogást is kidobta, s most a multimilliomos adósok el vannak rá szánva, hogy kifogásaikkal a supreme courtig is felmennek.
Valószínű, hogy ott is elfogják marasztalni őket, de ez nem is nagyon fontos a dologban.
Mert még ha megesk is, hogy a jó öreg supreme court technikalitások alapján meg-

állapítaná, hogy nem volt joga a banknak a kölcsönt felvenni, letagadhatatlan tény, hogy azt felvették. Tehát illetlenek fizetni. Akár jogos, akár alkotmányos volt a kölcsönkérés, akár nem.
Maga Dawes a ráeső részt fizette, mert az mindössze néhány ezer dollár volt.
De az a részvénytársaság, amely a Dawes család tulajdona és amely körülbelül tízenegymillió dollárt tartozna fizetni, szintén ott pereskedik a többiekkel, az szintén nem akar fizetni.
Ez az a Dawes, aki alelnöke volt ennek a nemzetnek.

HIRDESSZEN LAPUNKBAN

Millions prefer it to any other dressing!

- Finer ingredients!
- A new type of recipe!
- Mixed a special, more painstaking way!
- Marvelous flavor!

EGYLETI KALAUZ

A BRIDGEPORTI SZÖVETSÉG
373-IK OSZTÁLYA
LOGAN, W. VA.

Elnök Veszprémi Sándor. Ügykezelő pénztárnok Gyöngyösi János, kinek címe: Box 332, Logan, W. Va. Pénztári ellenőr László Ferenc. A beteglátozás kötelessége az osztály minden tagjának. Gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján délután 2 órakor a Gyöngyösi János féle Colonial Hotel tánctermében.

A CONGOI ELSŐ RÁKÓZI FERENC BANYÁSZ BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET

Alakult 1894 január hó 11-én
Székhely: Congo, Ohio
Gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján a Ref. Templom alatt iskolában, Drakes, Ohio.

Diszelnök Bucskó András. Elnök Titka János. Alelnök Rezes János Pénztárnok Haralyda János. cm shah jegyző Titka Péter, kinek minden, az egyület érdeklő levél küldendő, címe: Route 1, Corning O. Pénztári titkár Kocsis István. Előőr Tóth V. István Naplővezető Varga András. Hármas bizottsági tagok: Szántó János, Pörkölt Sándor, Titka Péter. Beteglátozó Congon Horváth Sándor; Drakesen Lusacs András. Zászlótartók: Titka Sándor, Du Ágás Péter. Tűzörv. Lusacs András. Együleti orvos Dr. James Müller. Hivatalos lap Magyar Bányászlap.

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
343-IK OSZTÁLYA
SOUTH WILLIAMSON, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hó 15-ike utáni vasárnapon a szinesek iskolájában New Camp, Ky.

Elnök Hegedűs János, Alelnök Dóka István. Titkár-pénztárnok Dóka András, akinek minden, az egyület érdeklő levél és pénzküldemény küldendő, címe: Box 923, Williamsburg, W. Va. Jegyző Dudás József. Pénztári ellenőrök: Mayerchak Pál, Dóka Dániel és Ifj. Sitku István. Helybéli beteglátozó Younger György és Dóka Erzsébet. Vidéki beteglátozó Csah József.

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
32-IK OSZTÁLYA, GARY, W. VA.

Elnök Kovács Gyula. Alelnök Kiss Imre. Ügykezelő és kerületi delegátus Magyar József. Pót-ügykezelő és pót-delegátus Róth György. Beteg látozásra kirendelhető minden tag és zászlótartókat az elnök nevez ki, mikor szükséges.

Gyűléseit tartja minden hónap első vasárnapján délután 2 órakor a Gary gyűlésteremben. Ügykezelő címe: Joseph Magyar, Box 348, Gary, W. Va.

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
292-IK OSZTÁLYA, THORPE, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján a református templom gyűléstermében, Thorpe, W. Va., délután két órai kezdettel.

Elnök Juhász Lajos. Titkár-pénztárnok Kiss András. Számvizsgálók: Székely József, Bényei Lajos. Kerületi delegátus Bényei Lajos. Pénz és levelek a titkár-pénztárnokhoz küldendő, kinek címe: Andrew Kiss, Box 23, Thorpe, W. Va.

A VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
57-IK OSZTÁLYA
CLARKSBURG, W. VA.
Alakult 1907 Augusztus 25-én

Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján Loganban, a Gyöngyösi János Colonial Halljában.

Elnök Kiss Antal, Box 36, Dawmont W. Va. Alelnök Mészáros József. Titkár Grega János, P. K. Mine, Clarksburg, W. Va. Pénztárnok Nemes János, R. 2, Box 14, Clarksburg, W. Va. Ellenőr Pavlik Mihály. Háromtagú számvizsgáló bizottság. Székely György, Pavlik Mihály, Oláh János. A beteglátozót az elnök és pénztárnok nevezi ki. A zászlótartókat az elnök nevezi ki.

VERHOVAY SEGÉLY EGYLET
248-IK OSZTÁLYA
MONAVILLE, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján Loganban, a Gyöngyösi János Colonial Halljában. Elnök Molnár Károly. Alelnök Kizrály József. Titkár-pénztárnok Vizi János, címe: Box 95, Monaville, W. Va. Jegyző és ellenőr Kiss András. Számvizsgáló bizottság: Veszprémi Dániel és Ifj. Németh József. A főok delegátusai Vizi János és Veszprémi Dániel. Beteglátozókat esetről-esetre a titkár-pénztárnok nevezi ki.

A MUNKÁS BETEGSEGÉLYZŐ SZÖVETSÉG 87-IK OSZTÁLYA
MONAVILLE, W. VA.

Elnök Luksa Gábor. Titkár-pénztárnok Németh József, címe: Box 44, Rossmore, W. Va. Gyűléseit tartja minden negyed-ében a Gyöngyösi János termében. A beteg tagok látogatására a titkár-pénztárnok nevezi ki esetről-esetre beteglátozókat, ami kötelessége a tagságnak. Pénzküldemények és levelek erre a címre küldendő: Németh József, Box 44, Rossmore, W. Va.

A WILKER-BARRE-I. MAGYAR KOSSUTH LAJOS BS. EGYLET
Alapítatott 1892 Február 27-én

Gyűléseit tartja minden hó harmadik vasárnapján, 459 Main St., Evansville, Pa.

Elnök Janki József. Titkár Bódi István. Pénztárnok Fekete József. Címe: 527 Northampton St., Kingston, Pa. Jegyző Jenki Endre. Beteglátozó Györi József. Hármas tagu bizottság: Jencsik György, Márton István és Györi László.

Minden az együletre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál Fekete József, kinek címe: 527 Northampton St., Kingston, Pa.

POCAHONTASI MAGYAR AMERIKAI POLGÁRI KÖR

Gyűléseit tartja a Református Iskola helyiségében. Célja: A magyarok polgárosítása a szavazó polgárok egységes eljárása választások alkalmával.

Elnök Lévas János. Alelnök Ifj. Dobos András. Pénztári titkár Ifj. Dankó Mihály. Pénztárnok Tátray János. Jegyző Kovács Péter. Ellenőrök: Id. Dankó Mihály, Id. Borbás István és Mihálya Ferenc. Ajtóőrök: Kovács Béla, Varényi Béla és Moszler Imre.

Felvilágosításért forduljon bárki a jegyzőhöz, kinek címe: Kovács Péter, Box 755, Pocahontas, Va.

LOGANVÖLGYI MAGYAR TÁRSASKÖR
LOGAN, W. VA.

Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján este 7 órai kezdettel a Gyöngyösi János Colonial Hotel tánctermében. Loganban minden gyűlés után a tagság szórakozására jó zene és tánc van.

Elnök Molnár Károly. Titkár Antal János. Pénztárnok Molnár János. Kérjük a Logan és környéki magyarságot, hogy lépjenek be tagul minél többben a Társasokba. Jelentkezni lehet gyűlések alkalmával a gyűlésteremben vagy a titkárnál.

POCAHONTAS, VA.

A Verhovay Segély Egylet 23-ik Pocahontasi Osztálya. Alakult 1903 augusztus 5-én. — Gyűléseit tartja minden hó első vasárnapján a Református Iskola helyiségében. Elnök: Nagy Gáspár. Alelnök: Id. Kovács Pál. Ügykezelő-titkár: Ifj. Dobos András. Kinek címe Box 914, Pocahontas, Va. Pénztári ellenőr Barabás István. Beteglátozókat: Koszma Antal Erdey József. Ajtóőr: Erdey József. Zászlóvivőket időről időre az elnök nevez ki. Kerületi delegátus: Ifj. Dobos András.

Felkérjük minden magyar és magyar származású amerikai, hogy legyen tagja ezen hatalmas intézménynek.

PAIN-EXPELLER
Enyhülés
a neuralgia
lökéte
fájdalmaira — azonnal.
PAIN-EXPELLER
35c. és 70c. minden
gyógyszertárban.

MAGYAR EV. REFORMÁTUS EGYHÁZ

KÖZPONT: MORGANTOWN, W. VA.

— UTÁZÓ LELKESZI KÖRZET. —

Lelkész: BORSOS ISTVÁN, 537 Richwood Avenue,

Morgantown, W. Va. — Telefon: 1238-R.

Gondnok: Gyurkó Gábor, Star City W. Va.

ISTENTISZTELETEK SORRENDJE, NOVEMBER 1-TŐL:

Minden hónap első és harmadik vasárnapján, délelőtti 10 óra 20 perctől; Morgantown, W. Va., RFD. No. 4, az Evansdalei, Star City, uton levő magyar református templomban; előtte vasárnapi iskola. A "sátoros" ünnepeken urvacsora osztás ugyanott.

Minden hónap második, negyedik és ötödik vasárnapján, vidéken, Monongalia Countyn kívül levő bányatelepeken: Fairmont, W. Va. központtal.

Hétköznapi magyar tanítás délután fél négytől azokon a helyeken az állami iskolákban, ahol a szülők a tanítói utiköltségét megfizetik.

Nyári mindennapos magyar iskola, délelőtti és délutáni szinten ott, ahol a szülők a tanítói utiköltségét megfizetik.

ALUDJON JÓL, ÉLVEZZE ÉTELET

TRINER'S ELIXIR OF BITTER WINE

Gyakran az emésztési zavarok megelőzéséért és javulásáért

KÉRJEN INGYEN MINTÁT

Triner's Bitter Wine Co.
544 S. Wells St., Chicago, Ill.
Küldjön nekem ingyen mintát

Név _____
Cím _____

minden patikában

FELELET BACKI ISTVÁNNAK

Nem sokat érnek az olcsó biztosítások
Magyarok menjenek magyar együletbe

Backi István testvér egy biztosítási kötvényt küldött be hozzánk, hogy magyarázzuk meg annak tartalmát.

A kötvényt a Federal Mutual Life Insurance, Inc. adta ki és az ára havonta egy dollár.

A biztosító társaság pontosan és becsületesen ki-írja a kötvényre, hogy mikor mennyit fizetnek, de ha azt Backi István megértette volna, valószínűleg nem vette volna meg az ügynöktől.

A biztosítási kötvény pontosan, de angol nyelven elmondja, hogy egy dollárért ötszáz napon át napi egy dollár betegsegélyt fizetnek. És hatszáz napon át fizetik az egy dollárt, ha a biztosított fél két szemét, két kezét vagy két lábát elveszti. Ha ezek egyikét veszti el a biztosított fél, akkor a biztosítást kétszázötven napra adják meg.

Eddig minden rendben lenne, s ezek a feltételek egész elviselhetők lennének. Csakhogy a kötvényre rá vannak nyomva a megszoritások, amelyek ezzel kezdődnek: Halál esetén csak akkor fizetnek, ha balesetből kifolyólag történik a halál.

Betegsegélyt az 54 és 65 közötti embernek csak a megállapított egy dollárnak a hetvenöt százalékáig, tehát csak napi 75 centet fizetnek. Hatvanöt éves kortól 75 éves korig és férjes asszonynak bármilyen korban csak negyven százalékot, vagyis napi negyven centeket fizetnek. De még ezeket is el lehetne viselni.

Felsorolnak azonban 48 különböző betegséget — vagyis majdnem minden ismert emberi betegséget, amelyeknek az esetében segélyt csak ötven napra fizetnek.

Az ötszáz napok és egy dolláros segélyek helyett tehát találkozzunk az ötven napos és negyven centes segéllyel. Amik meg vannak írva nyíltan a kötvényen, de amit az angolul jól nem értő ember nem ért meg.

Vannak még egyéb megszoritások is a kötvényben, amelyek felsorolása hasábkotat venne igénybe, de felemlítünk csak egyet, amely csak a leg-

ritkább esetben szerepel egy-egy kötvényen.

Ezt figyelje meg mindenki és akkor tisztában lesz vele azonnal, hogy érdemes-e ezt a biztosítást Backi István testvérnek fizetni.

"Ha a biztosító társaság vezetője akarja, írásban értesítheti a biztosított felet bármely hónapban, hogy a biztosítást törölték."

Vagyis akkor törlik ki az embert a biztosításból, mikor akarják. Mikor látják, hogy az illető betegessé vált, vagy többé nem olyan jó üzlet, mint addig volt.

Ugyancsak ez a társaság kiadott egy másik kötvényt is, szintén havi egy dollárért ugyancsak Backi Istvánnak, amelyre nagy betűkkel ezer dollár van nyomtatva.

De meg van írva az is, hogy az első negyedéven csak 90 dollár és az negyedévenként emelkedik 25—30 dollárral. Amíg sok negyedéves elmúltán — ha addig benn marad és benn tartják az illetőt — fel-emelkedik ezer dollárig. Majdnem elérhetetlen esetekben "agykori biztosítást" is ígérnek, ha az illető benn marad és ha a központ megtartja a társaságban az illetőt odaig.

Ha például valaki 45 éves kora után vesz kötvényt, az agykori segély KILENCVEN ÉVES korában kezdődne. És végül, mint a legtöbb ilyen társaságnál, itt is van egy kedves megszoritás a kötvényben.

A befizetett összeg hatvan százaléka megy biztosítási alapra, a negyven százalékát ügykezelésre fordítják.

Es a biztosítási alapról a kiadásokat szétvetik havonta. És mindenki annyit kap, a mennyi jut neki az alapról. Vagyis ha valakinek járna száz dollár, de csak harminc egy dollár jut rá a biztosítási alapról, akkor azzal az illető végérvényesen ki van fizetve. Tehát soha nem tudhatja senki, hogy mit kap, ha bajban lesz.

Ilyen biztosítás nem jelent semmi egyebet, minthogy az ember fizethet rá havonta. Mert semmi egyéb nem biztos az üzletnél.

Ismétlően hangsúlyozzuk hogy magyar emberek — ha csak koruknál fogva megtehetik — menjenek valamelyik országos magyar együlethez, még akkor is, ha csak a legkisebb biztosítást írják ki a számukra. Mert ott tudják,

A RÉGI TÁRSAS-JÁTÉK

Van egy érdekes politikai társasjátéka ennek a nemzetnek, amit az újságokban minden elnökválasztás után felelevenítenek és amihez hozzáfogtak már a múlt héten.

Találgatják, hogy hány miniszter fog lemondani, s hogy kik lesznek az utódok. Hasábkotat, oldalakat irnak a találgatásról és ha nincs más szenzáció headlájnokat is csinálnak a dologból. És a polgárság újra meg újra bedűl ennek a társasjátéknak.

Bedűl annak dacára, hogy az átlag amerikai polgár a ki-nevezés után elfelejti a legtöbb miniszter nevét azonnal. Ha az olvasó ezt nem hinné, próbálja meg, hogy meg tudja-e jelenleg az összes minisztereket nevezni.

Ha soha ez a találgatás nem birt fontossággal, most nincs is annak értelme.

Mert bárki fog egy-egy miniszteri bársonyszékbe beülni, az a Roosevelt parancsait fog-

A gazdasági válság keserves óráira gondolva vessünk számot azzal, vajjon hasznunkra volt-e a könnyű

RÉSZLET?

Irja pedig e lap szerkesztő-ségének egyik öreg amerikai magyar olvasónk és barátunk, aki harmincöt esztendő alatt éppen eleget tanulhatott abból a rendből, amit az utolsó évtizedek hoztak magukkal, a következőket:

— Mikor megérttem volt az 1929-ik esztendő utolsó hónapját, decembert, akkor éppen nem fizettek le, csak arra szorítottak, hogy hetenként egyetlen napot dolgozzak. És így tartott a rend 1936 februárjáig, amikor már hetenként három napot dolgozhatam egészen a nyár elejéig, amióta ismét úgy megy a munka, hogy ha nem örvendek neki, talán — Uram bocsá! — azt mondanám, hogy most már sok is van belőle. De ha eszembe jut, hogy 33-ban az egész esztendő alatt csak 31 napot dolgoztam, akkor inkább azt mondom, hogy ha kétszer annyit lenne is, mintahogy most van, akkor se lenne sok. Már mint a munka.

De nem erről akarok írni. Ott kezdem, hogy mikor a fejemre csapott a rossz idő, éppen a legrosszabbkor jött, mert csak kevéssel azelőtt vettem az új házat, mert hogy a régit kicsinyítettük. Most, hogy se uj, se régi, más portáján bérbe lakunk, jó volna a kicsi is.

Elég abból annyi, hogy vettem az újat havi ötvennel, azaz tisztában mondvá akként hogy havonta ötven dollárt fizetünk majd törlesztésbe. Emellé ott volt az új automobil, amire kellett havonta huszonkilenc dollár és valami apróság centekben, a rádió, amire elment hetenként másfél dollár és a mosógép, meg a mángorló, amire szintén kellett minden héten másfél dollár. Más heti vagy havi részlet akkor nem volt, de most mindegy lenne, ha lett volna is, mert akkor se jártunk volna rosszabbul.

hogy amit ígérnek, azt megkapják.

Backi Istvánnak ez a tanács nem jelent megoldást, mert úgy hisszük, hogy ő már idős ember és magyar egyleteknél biztosítást nem kaphat. De itt lenne végre az ideje, hogy a magyar egyletek is gondolkodjanak a sok szegény Backi Istvánra és adjanak végre az öreg és szegény magyaroknak olyan biztosítást, amit a többi tagok illetéktelen megterhelése nélkül adhatnak.

Hogy ne kerteljek sokat, ami készünk volt, azt betettük az új házba úgy, hogy a bankba nem maradt mutatóban se, ami egyébként jó, mert azután bezárták a bankot és ha egyszer elment a kész, nekünk mindegy, hogy a házba vagy a bankba vett-e. Mert igenis kérem, elsőnek vitték az autót, utána a rádiót, majd a mosógépet a mángorlóval és utolsónak a házat, amikor már nem bírtunk semmiféle részletet. De oda se neki. Ahogy mi felénk mondják, több is vettünk Mohácsnál: Olyan csapazon maradtunk, mint mikor először érkezünk Amerikába.

Most pedig, hogy elmondtam miként volt, azt írom meg, hogy mint van most?

Egymást veri megint az ügynök az ajtón, hogy kell-e ház, automobil, rádió, mosógép meg mángorló — részlete? Olyan részletre, ami havonta vagy hetenként felébe se kerülne, mint azelőtt, az elmúlt jó időkben?

Mert ha kell, akkor már van is. Hoznak mindent, amit csak akarunk és vállalunk.

De éppen itt van a bibi! Kezdjük-e újra a régi megsejtaposását és a részletet? Ez lenne az, amit tudni akar-nánk?

* * *

Eddig a levél, aminek minden szava úgy belevág valamennyi amerikai magyar háztartásba és zsebébe, hogy bűn lenne, ha azt egy suba alatt intéznék el. Mert nemcsak a levelet író olvasónkra és barátunkra nézve fontos az a kérdés, hogy kezdje-e újra az amerikai magyar a heti vagy havi részletek fizetésének vállalását, de valamennyiünkre.

Az egyetemes gazdasági érdek azt mondja, hogy mivel

fokozni kell az amerikai ipari termelést, mert csak fokozott termelés útján lehet a teljes jólétet elérnünk és mivel a legtöbb ipari cikket a fogyasztó közönség csak részletfizetéses alapon tudja manapság megvásárolni, tehát szükséges rossz a részlet.

Megállna anélkül a nagy automobil ipar, a rádió, a mosógép-gyár és azok mögött az egész vas és acéltermelés. Tehát csak hadd jöjjön a részletfizetés, mert parancsoló termelési szükség az.

Ellenben mást mond a magánérdek. Az egyéni háztartás egyensúlyát legjobban a részletek terhe billenti fel. Azt meg kell fizetni hetenként vagy havonta, amint az alku szól és a nótá vége rendesen az, hogy mire az utolsó részletet is megfizettük az automobilra vagy a rádióra, akkor a rendszerint úgy elavult az, hogy csak ócska vas, amit ki kell cserélni és kezdeni újra a részletek "merry-go-round" körforgását. Más szóval ha egyszer hozzákezdünk, nem szabadulunk ki soha a részletfizetés hálójából.

A mult keserű tapasztalatai arra tanítanak bennünket, hogy úgy féljünk a részletfizetésről, mint a mérges kigyótól. A jelen javuló helyzete és a jövőbe vetett reménykedés viszont arra biztat bennünket, hogy ne féljünk a részletfizetésről, ha annak árán ismét a megszokott régi környezetben és fenyezésben élhetünk. Mit ér az élet automobil nélkül annak, akinek már volt automobilja?

Válogasson a két elmélet közül mindenki a maga szája ize szerint.

10 FONT ÉRETT, GYENGE
törött leveles dohány, kitűnő papíra és íze! **\$1.65**
Ezt is a postán fizeti, mikor a csomagot megkapja.
HICKORY RIDGE FARMS
Dept. M-11, Fulton, Ky.

CONNELLSVILLE, PA.

SZENT IMRE RÓM. KATH. HITKÖZSÉG

P. O. Box 496. — Telephone 98.

JÉZUS SZIVE RÓM. KATH. HITKÖZSÉG

BROWNSVILLE, PA.

P. O. Box 264. — Telephone 176.

Plébános: Szabó Nándor.

NOVEMBERI ISTENTISZTELETEK SORRENDJE:
NOVEMBER 29. — V. VASÁRNAP
Reggel 9 órakor Brownsvillen kismise
Délelőtti 11 órakor Connellevillen nagymise

A novemberi hónap elhunyt kedveseinkről való megemlékezés ideje — senki se felejtkezzék el drága halottairól!

AMERIKAI KÉSZPÉNZ DOLLÁROK
KIFIZETÉSE AZ ÓHAZÁBAN JÓTÁLLÁSSAL
PÉNZKÜLDEMÉNYEIT PONTOSAN ÉS GYORSAN
ELINTÉZZÜK POSTÁN VAGY SÜRGÖNYILEG
TÖBB MINT 30 ÉVE SZOLGÁLJA A MAGYARSÁGOT

THE HARBOR STATE BANK
Member Federal Deposit Insurance Corp.
ALAPITOTTA KISS EMIL
FOURTH AVENUE—9th STREET NEW YORK

THE KANAWHA VALLEY BANK
CHARLESTON, W. VA.
ALAPITVA 1867-BEN
A FEDERAL RESERVE SYSTEM TAGJA
Ez a hatalmas pénzügyi 67 év óta szolgálja becsülettel ügyfelei érdekeit
Erezze magát biztonságban a helyezze el megtakarított pénzét az állam legerősebb bankjainak egyikében. E bankban elhelyezett betéteket a Szövetségi Kormány garatálja. — Külföldi osztálya teljes felelősség mellett utal át pénzeket a világ bármely részébe, akár dollárban, akár pedig más pénznemben.
HAJÓJEGYEK MINDEN VONALRA, HAZAI PERES ÉS PERENKIVÜLI ÜGYEK SZAKSZERŰ INTÉZÉSE. ÁLLAMI KOMENZÁCIÓS ÜGYEK-BEN SZEMÉLYESEN KÖZBENJÁR
CSANÁDY PÉTER
Külföldi Osztályvezető.

WEST VIRGINIA

KATHOLIKUS MAGYARJAIHOZ

West Virginia magyar bányászai nemrég egy postakártyát kaptak tőlünk egy borítékban, amely meg volt címezve s amelyben egy kitöltetlen nyomtatvány volt arra nézve, hogy a kártya alá-írói és családtagjai magyarul szeretnék abban az államban is hitük szerinti istent imádni.

Ha nem-katholikusok is kaptak a kártyából, azok legyennek szívesek azt katolikus szomszédainak átadni, hogy minden kártya kitöltve a wheelingi püspökség irodájába juthasson.

West Virginiában lakó katolikus magyarok hosszú évek óta meg vannak fosztva annak a lehetőségtől, hogy magyar istentiszteletben vehessenek részt, hogy a gyónást magyarul végezzék.

Valami téves felfogás arra az elhatározásra juttatta a wheelingi püspököt, hogy nem szükséges az idegen nyelven beszélő katolikus pap abban az államban s ezen a felfogáson kell változtatnunk, hogy katolikus testvéreink a céljaikat elérjék.

Meg kell győzni a püspök urat, hogy idősebb korukban kíváncsiorolt szegény munkások

nem voltak képesek az angol nyelvet kellőképpen elsajátítani és az angol nyelv segítségével nem képesek a gyónásnál a pappal a szükséges lelki közelségbe eljutni.

Jó akaratú és lelkes magyar papok évek óta fáradoznak, hogy a helyzet változzék, bár az csupán több és fáradságos munkát jelentene a számukra. De papi hivatásuk tudatában nemcsak vállalkozni akarnak erre a munkára, hanem azt egyenesen kéri maguknak.

A magyarokon áll, hogy sikeres lesz-e ezeknek a derék papoknak a munkája, hogy megváltoztatják-e a püspöki határozatot, amely semmi esetre nem rossz indulaton, de mindenképpen a tények nem ismerésén alapszik.

Ha a kiküldött postakártyákat mind kitöltik, ha a püspök látni fogja, hogy igen is a magyarok ragaszkodnak egy hitükhöz, mint a nyelvükhöz, kétségtelen, hogy West Virginia ismét megnyílik a katolikus magyar papok számára.

Legyen rajta mindenki, hogy a kiküldött postakártyák mindegyike megfelelően kitöltve hamarosan eljusson a püspök ur kezéhez.

TÖBB, MINT 50 MILLIÓ NEVEZÉS ÉRKEZETT A LUCKY STRIKE SWEEPSTAKESHEZ

A "BOR" LOGAN, W. VA.-BAN

A Logan, W. Va.-ban és annak környékén lakó magyaroknak vasárnap, november 29-én módjukban lesz látni, hallani és élvezni a legmagyarrabb énekes, táncos, száz százalékos beszélőképet a 'Bor'-t, mely Gárdonyi Géza híres regényéből készült. — Gárdonyi Géza volt szerzője az "Egri Csillagok"-nak, Göre Gábor bíró ur, Durbints sógor és a Kátsa cigánynak is, kik a mostani "Bor" darabban szerepelnek is fognak. — A "Bor" története egy Heves megyei faluban játszódik, mikor Baracs Imre jómódú falusi gazda boros állapotban elkergeti otthonról feleségét. Mindketten szeretik egymást és Imre bántja is tetteit, de szégyenli a bocsánatkérést és dacol. Ezután kezdődnek a legszebb magyar jelenetek, melyek ragyogó pontjai a 'Bor' darabnak. — Baracs Imre szerepét a mindenki által ismert Jávor Pál játssza, míg a bíró Rózsahegy Kálmán játssza. A többi szerep is azok kezébe van letéve, kikben Magyarország színházjáráró közönsége már sokszor gyönyörködött.

Ezt a képet nagy nehézségek árán tudtuk csak megszerezni és levinni Logan, W. Va.-ba, ezért nagyon kérjük egy ottani, mint a környéki magyarságot, hogy november 29-én — miután azt csak egy napig játszhatjuk ott — az 'Armory Hallban' délután egy órától folytatódólagosan 11 óráig, támoogassanak azzal bennünket, hogy a képet mindenki nézze meg.

A képet egy 3000 dolláros vetítő és beszélő géppel fogjuk leadni.

A jegy ára a 'Bor' megtekintésére délután felnőtteknek 35 cent, este 50 cent, gyermekeknek 15 cent.

Ne feledje el tehát, hogy vasárnap délután, november 29-én, csak egy napig láthatja a 'Bor' című 100 százalékos legmagyarrabb beszélő, táncos és énekes filmet Logan, W. Va.-ban, az 'Armory Hallban', délután egy órától kezdve este 11-ig folytatódólagosan.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Sebestyén Vince. Megkaptam és rendben van, testvér.

Vizi János. Megkaptuk a 248. osztály küldeményét. Köszönöm.

Simó Albert. Az Ön fivére fizette az első összeget, amiről Ön nem tudott, aztán kaptunk Öntől pénzt. Szíves üdvözlöt.

Vágó József. Köszönöm. Az első papír ára öt dollár. Szíves üdvözlöt.

László László. Köszönöm, utasítás szerint könyveltük. A nap tára annak idején mennek. Szíves üdvözlöt.

Tóth Miklós, Ethel. Hálás köszönöm.

Péter János, Portage. Köszönöm, utasítás szerint könyveltük. A románok nem engedik be az ujságot. Szíves üdvözlöt.

Tokovics József, Anawalt. Köszönöm és szíves üdvözlöt.

Nagy Sámuel, Dowel. Köszönöm. Elmennek.

Simon Sándor. Köszönöm, megkaptuk. Küldje be az illető nevét, címét és pontosan írja meg, hogy mikor adta a pénzt és mért nem kapja vissza a váltókat.

Kovács Pál, Norton. Köszönöm és szíves üdvözlöt.

Marus Mihály, Lynch. Köszönöm, testvér. Lesz jobb világ is. Türelem és kitartás.

Farkas Balázs. Köszönöm. — Konzuli hitelesítés kell, annak ára jelenleg \$10.50. — A "beleveti" jön, nem tudtam, hogy földik vagyunk. — A Külföldi Magyarok Világkongresszusa, Géza ucca 4. Ez elég cím. — Szíves üdvözlöt.

Micskó György. Ha nem lett amerikai polgár, akkor nem kell polgárosodnia, hanem itt megkaphat utlevelet kap, ami azt jelenti, hogy mint magyar polgár érkezik haza. Ha amerikai polgár lett, akkor otthon vissza kell honosodnia. Szíves üdv.

Hutton Lajos, Galloway. Türelem, testvér és kitartás. Hogyne küldenénk. Szíves üdvözlöt.

Kulcsár András, Caretta. Köszönöm. Tessék erre a címre írni: R. W. McCoy, Inez, Ky. Ő elintézi.

Köchel György. Köszönöm és szíves üdvözlöt.

Chordos Vendel. Köszönöm és szíves üdvözlöt.

S. Gardner. Köszönöm. Elküldjük a megadott címre is.

Hegedüs András, Lynch. Köszönöm, a naptár elmegy. A kérdeszett papír és boríték ára 3 dollár. Szíves üdvözlöt.

Kocsmar Sándor, Appalachia. Elmegy a Naptár az óházába is. A "beleveti" nevű falumbeli étellel hamarosan megismertetem a Bányász lap olvasóit. Örülök, hogy szívesen olvasták óházai írásaimat. Szív. üdv.

Simó Albert, Royalton. A Verhovayak Lapját nem nálunk nyomják és szépen kérjük, hogy tessék ebben az ügyben a Verhovay központba írni. Előjegyeztük az óházai naptárt is. Szív. üdv.

Surányi András, Holden. A megadott címre előjegyeztük az óházai naptárt. Szív. üdv.

Tótiván Pál, Maynard. A pénzt megkaptuk, azt előírása szerint használtuk le. Jobb napok jönnek azon a vidéken is. Szív. üdv.

Czenky János, Bradley. Megy a naptár az óházába a megadott címre. Szív. üdv.

Géczy Sándor, McAdoo. A pénzt megkaptuk és azt felállítására szerint számoltuk el. A naptárak elmennek idejében Önöknek is, az óházába is. Nagyon köszönjük szíves fáradozását. Szív. üdv.

Tótfel József, Daisytown. A pénzt megkaptuk és azt kivánsága szerint könyveltül el. A naptár idejében megkapja Ön is, felesége is. A postatárak pénztárban a háboru előtt vagy alatt elhelyezett magyar koronáért sajnos nem adnak többet, mint amennyire ártértékelték azokat a pengő életbelépésekor. Szív. üdv.

Szöröcsik Józsefné, Lynch. A pénzt megkaptuk és azt felállítására szerint számoltuk el. A naptárakat előjegyeztük. Köszönöm szíves fáradozásáért. Szív. üdv.

Talárom Péter, Graceton. Megy a lap tovább is és naptárt is előjegyeztünk. Szív. üdv.

Rezes János, Corning. A pénzt megkaptuk és azt felállítására szerint számoltuk el. Köszönöm szíves fáradozásáért. Szív. üdv.

Gyürke Mihály, Nettleton. A pénzt megkaptuk és azt felállítására szerint számoltuk el. Köszönöm szíves fáradozásáért. Szív. üdv.

NYUGTÁZÁSOK

A múlt héten az alább felsorolt testvérek küldtek pénzt a saját vagy a mások előfizetésére:

Varga János, Antioch; Czenky János, Bradley; Szelezky Ferenc, Allison; Simó Albert, Royalton; Virág Gábor, Morgan; Tótiván Pál, Maynard; Németh István, New Kensington; Bolyki János, Toledo; Seper Ferenc, St. Louis; Kochmár Sándor, Appalachia; Molnár András, Van Meter; Tóth Mihály, Mt. Sterling; Varga István, Stirling; Surányi András, Holden; Földi László, Uniontown; Gáll Imre, Moundsville; Géczy Sándor, McAdoo; Gyürke Mihály, Nettleton; Sip József, Cleveland; Jerry Sike, Carolina; Szabó Józsefné, So. Amherst; Balázs János, Berwind; Rezes János, Corning; Kume János, Premier; Kovács József, Mona; Tózsér József, Daisytown; Gáspár András, Canonsburg; Lukács Károly, Clume; Treiber Károly, Wellsburg; Gara Béla, Uniontown; Szöröcsik Józsefné, Lynch; Kiba István, Lundale; Kristóff József, Mt. Coal; Lili János, Brownston; Siller József, Holden; Bocksay Ferenc, Rock Springs; Big Ferenc, So. Amherst; Danyi József, Newhall; Kászonyi János, Millfield; Horváth István, Kenilworth; Bodor József, Danté; Bozsnay József, Rossiter; Jeso János, Masontown; Babyak István, Gracetown; Tokowitz József, Anawalt; Lesslie Engel, Keystone; Nagy Sámuel, Dowell; Pollák Ferenc, Daisytown; Gőnczy István, Bowling Green; Kovács Márton, Delhi; Papp Ferenc, Maidsville; Chuli Ignác, Granite City; Vágó József, Aflex; László László, Gary; Péter János, Portage; Juhász János, Clarksville; Muris József, Massillon; Tóth Mihály, Ethel, W. Va. Kovács János, St. Clairsville; Sidlőky József, Anawalt; Köchel Gy. Chatteray; Chordos Vendel, Dun Glen; Takács István, Powhattan Point; Demjén Ferenc, Ward; Csabay János, Smithfield; Farkas Balázs, Studa; Micskó György, Glen White; Marus Mihály, Lynch; Simon Sándor, Bicknell; Kovács Pál, Norton; Kulcsár András, Carretta; Kozma Zsigmond, Millfield; Almáshy János, Congo; Érsek József, Adena; Lantos István, Fort Morgan; Tegda András, Cairnbrook; Kolozsi Barna, St. Clairsville; Kish András, Brady; Sütő János, Windber; Fodor György, Duquesne.

Akik helyi képviselőinknek fizettek, azoknak a neve itt felsorolva nincs.

KELL A SZÉN

A keményszenesek el vannak maradva a munkával és a bányák erősen megérezték, hogy ebben a hónapban már két napot, a választás napját és a fegyverszünet évfordulóját veszítették.

Hátra van még Thanksgiving, ami már a hónap folyamán a harmadik elvesztett munkanapot jelenti, s így azt hiszik, hogy a többi napokon mindig dolgoznak.

A nyáron nem vettek annyi keményszenet, mint amennyire számítottak, bár többet vettek, mint a múlt nyáron, azt hiszik hát, hogy a téli hónapokban fokozottabb termelés tud piacot találni magának.

EGÉSZSÉGES TERV

Roosevelt állítólag olyan tervekkel foglalkozik, amelyek szabályozná a választást és korlátoznák annak költségét.

Nincs semmi értelme és ezt mi már a kampány első felében megittuk, hogy egy-egy választás husz-huszonöt millió dollárba kerüljön. Ez csak azt idézi fel, hogy a politikai pártok le vannak kötelezve egy csomó tőkésnek, akik ezt a nagy összeget összeadják és az igazán nem kíváncsiak a nemzetre.

Annak sincs értelme, hogy már július elején megkezdjék a kampányt és a konvenciókat is el szeretnék tolni szeptember hónapra.

Mikor rádió, röpiógép, stb. nem voltak még ebben az országban, a hosszú kampányra talán szükség volt. Végre idő kellett hozzá, amíg a jelölt vagy az aspiráns a szavazókat buggyn utazva mindenfelé elérte.

De ma, mikor a rádión egy pillanat alatt az egész nemzethez lehet beszélni, mikor a jelölt négyhét alatt az egész nagy országot bejárhatja, hogy személyesen mutassa meg magát a polgárság nagy tömegeinek, igazán nincs értelme a negyedévig tartó kampánynak.

A választási kampány, a korteskedés izgalomban tartja a lakosságot, bizonytalanságban tartja az üzletet és nem járul semmivel ahhoz, hogy tisztában lásson a polgárság.

Angliában egy választásra rendszeren négy hetet adnak a nemzetnek és ennyi idő untig elég rá, hogy a polgárság tisztába jusson a programokkal és a jelöltekkel, mert aki ezalatt az idő alatt nem tudja azt megtenni, annak egy évig is hiába beszélnek.

Ha Roosevelrt rá tudná venni a politikusokat, hogy a két nagy párt konvenciója valamikor szeptember derekán vagy végén történjék, nagy szolgálatot tenne az országnak.

Különösen méltányolnák azt azok a választók, akik már bosszusan csaptak le a lapokat és akik a rádiókat minden öt percben lezárták, mert nem tudták a kortesek elől menekülni, mindenütt politikai propagandára akadtak.

KIS HIRDETESK

KERESTETÉS

Szabó Ferenc Zemplén megye, leányvár ismerősömet keresem. Kérem, őt vagy a róla tudókat, hogy címét velem közölni szíveskedjenek. Julius Ádám, Box 166, Grant Town, W. Va.

EGY KITÜNŐ

base hegedű nagyon olcsón eladó. Írjon erre a címre: Frank Gross, Barnabus, W. Va.

KÉPVISELŐINK

WEST VIRGINIA

Balázs János, Berwind, W. Va.
Brenner János, Mallory, W. Va.
Dobos István, Kimball, W. Va.
Domokos Mózes, Prenter, W. Va.
Engel László, Keystone, W. Va.
Kiss Antal, Clarksburg, Dawmont
Wendel, Meadow Brook, W. Va.
Kish András, Brady, Booth Everettsville, Rivesville, Lowesville, National, W. Va.

Kocsel György, Chatteray, W. Va.
Kotrocz L. György, Welch, W. Va.
Kreizer István, Morgantown és vidéke.

Kumi János, Premier, W. Va.
Lányi József, Red Dragon, W. Va.
László László, Elbert, Filbert, Gary, Thorpe, W. Va.

Lengyel János, Wellsburg, W. Va.
Magyar András, Skelton, W. Va.
Mojzer János, McMechen, W. Va.
Opoczki György, Lobata, W. Va.
Pálffy E. Dénes, Colliers, W. Va.
Pongrácz József, Nellis, W. Va.
Sitku István, Williamson, W. Va.
Tóth András, Fairmont, Barrackville, Grant Town, Baxter, W. Va.
Veszprémi Sándor és Dániel, Logan megye egész területére.

PENNSYLVANIA

Julius Bakos, La Jelle, Pa.
Barcz János, Lemont Furnace, Pa.
Bartók János, Twin Rocks, Pa.
Bilzman Béla, Springdale, Cheewick, Pa.
Bódis Géza, Yatesboro, Pa.
Bozsnay József, Rossiter, Pa.
Csányi József, Kent, Clunne, Pa.
Csatáry Ferenc, Bainford, Pa.
Csordás István, Hellwood, Pa.
Darnay József, Fredericktown és Vestaburg, Pa.
Deák Mihály, Renton, Pa.
Eperjess István, Johnstown, Pa.
Fehér Gábor, Wildwood, Allison Park, Glenshaw, Gibsonia.
Géczy Sándor, McAdoo, Pa.
Fekete József, Kingston, Pa.
Gyürke Mihály, Nanty Glo és Nettleton, Pa.

Ili. Hadar Béni, McKeesport, Pa.
Hajdu János, Pricedale, Pa.
Kali Antal, Bobtown, Pa.
Király György, Russellton, Pa.
Lukács János, Gallitzin, Pa.
Mészár Sándor, New-Salem, Pa.
Mikus István, Greensboro, Pa.
Molnár András, Van Meter, Pa.
Nagy József, Marsteller, Pa.
Orosz Bertalan, Richesville, Pa.
Orosz Kálmán, Kulpmont, Mt. Carmel, Shamokin, Kelsor, Pa.

Péter János, Portage, Puritan és Casandra, Pa.
Sebestyén Vince, Lucerne Mines, Pa.
Sipos Gyula, Homer City, Pa.
Sütő János, Windber, Pa.
Szabó János, Farrell, Sharpsville, Sharon, Mercer, W. Middlesex, Pa.
Szanyi János, Brownsville, Pa.
Szigyártó Imre, Stoyestown, Pa. és az állam egész területén.
Tóth Károly, Studa.

Virág Gábor, Avella, Cuddy, Morgan, Pa.
Varga István, Latrobe, Pa.
Tockzy Mihály, Scadjo Level, Pa.

OHIO

Ersek József, Adena, Dillonvale, Ohio
Bolyki János, Toledo, O.
Péterffy Lajos, Columbus, O.
Pásztor János, Tiltonsville, Rayland, Smithfield, Yorkville, Ohio
Kovács János, St. Clairsville, O.
Kovács Ferenc, Murray City, O.
Molnár József, Glouster, O.
Rezes János, Corning, Congo, Ohio
Rimár András, Warren, O.
Tótiván Pál, Maynard, O.

ILLINOIS

Árval András, Zeigler, Ill.
Fűrész Ágoston, Orient, Ill.
Gáll Lajos, Harrisburg, Ill.
Gyenes András, Tovey, Ill.
Oulko István, Edwardsville, Ill.
Roncs Péter, Dixon, Ill.
Tóbiás János, Valer, Ill.

NEW YORK

Mihályi Zoltán, Gleasfield, N. Y.

KENTUCKY

Kabai János, Majestic, Ky.
Tárkányi Gábor, Beauty, Ky.
Szöröcsik Józsefné, Lynch, Ky.

NEW JERSEY

Paul András, Carteret, N. J.
Ozsupán Mihály, 94 Buiaaki Ave, Carteret, N. J.

INDIANA

Nagy Lajos, Gary és Hammond, Ind.
Simon Sándor, Bicknell, Ind.
Tódor Miklós, So. Bend, Ind.

VIRGINIA

Bodor József, Dante, Va.
43. Dobos András, Pocahontas, Va.